

Investigation of the Problems and Solution Proposals Encountered by Teachers and School Administrators in Preschool Education in Family Involvement¹

Zeynep AKGÜN²

Vildan KATMER BAYRAKLI³

To cite this article:

Akgün, Z. ve Katmer Bayraklı, V. (2022). Okul öncesi eğitimde öğretmenlerin ve okul yönetiminin aile katılımında karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerinin incelenmesi. *e- Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9, 1105-1133. doi:10.30900/kafkasegt.1098381

Research article

Received: 04.04.2022

Accepted:28.12.2022

Abstract

The purpose of this research is to reveal the problems and experiences of school administrators and teachers in the process of implementing family involvement studies during preschool education and to present suggestions for the solution of these problems. Phenomenology design, one of the qualitative research designs, was used in the research. The participants of the research were determined by purposive sampling method. In this direction, 10 teachers and 7 school administrators working in preschool education institutions affiliated to the Directorate of National Education in the Sultanbeyli District of Istanbul and have experience in family involvement constitute the participants of the research. The data were obtained with semi-structured interview forms created by the researchers. The obtained data were analyzed by content analysis method, one of the qualitative data analysis methods. The results of the research revealed that teachers and school administrators are aware of family involvement studies and they encounter various problems in the process of family involvement studies. Accordingly, it has been determined that teachers are faced with sociocultural, environmental, family and school management related problems, while school administrators have sociocultural, environmental, family and teacher related problems. Besides, the results of the research demonstrates that although school administrators and teachers encountered different problems during the family involvement studies, they developed similar strategies for the solution of these problems. Accordingly, it was determined that the participant school administrators and teachers shared a common opinion intended for the solution of the present problems on informing and encouraging the parents and providing educator-administrator cooperation and support.

Keywords: Preschool education, school administrator, teacher, family involvement.

¹ This study was produced from the master's thesis of the first author. A part of this study was presented as an oral presentation at the 12th International Congress of Social, Humanities and Educational Sciences.

² Author, School Administrator, Ministry of National Education, İstanbul.

³ Corresponding Author Assist. Prof., vildankatmer@gmail.com, Maltepe University, İstanbul.

Okul Öncesi Eğitimde Öğretmenlerin ve Okul Yönetiminin Aile Katılımında Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerinin İncelenmesi ¹

Zeynep AKGÜN²

Vildan KATMER BAYRAKLI³

Atıf:

Akgün, Z. ve Katmer Bayraklı, V. (2022). Okul öncesi eğitimde öğretmenlerin ve okul yönetiminin aile katılımında karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerinin incelenmesi. *e- Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9, 1105-1133. doi:10.30900/kafkasegt.1098381

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi:04.04.2022

Kabul Tarihi:28.12.2022

Öz

Bu araştırmanın amacı okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin okul öncesi eğitimde aile katılım çalışmaları uygulama sürecinde yaşadıkları deneyimleri ve karşı karşıya kaldıkları sorunları açığa çıkarmak ve bu sorunların çözümüne ilişkin önerilerini ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarının belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın katılımcılarını İstanbul İli Sultanbeyli İlçesi Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan ve aile katılım çalışmalarında deneyimi olan 10 öğretmen ve 7 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formları yardımıyla elde edilmiştir. Elde edilen veriler nitel veri analiz yöntemlerinden içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonuçları öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin aile katılımı çalışmaları ile ilgili farkındalıklarının olduğunu ve aile katılımı çalışmaları sürecinde çeşitli sorunlarla karşılaştıklarını ortaya koymuştur. Buna göre öğretmenlerin; sosyo-kültürel, çevresel, aileden kaynaklı ve okul yönetiminden kaynaklı sorunlarla; okul yöneticilerinin ise sosyo-kültürel, çevresel, aileden kaynaklı ve öğretmenlerden kaynaklı sorunlarla karşılaştıkları belirlenmiştir. Ayrıca araştırma sonucunda her ne kadar okul yöneticileri ve öğretmenler aile katılımı çalışmaları sürecinde farklı sorunlarla karşılaşmış olsalar da bu sorunların çözümüne yönelik benzer stratejiler geliştirdikleri görülmüştür. Buna göre katılımcı okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin söz konusu sorunların çözümüne yönelik velileri bilgilendirme, velileri teşvik etme ve eğitimci-yönetici iş birliği ve desteği sağlama konusunda ortak görüş bildirdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Okul Öncesi Eğitim, okul yöneticisi, öğretmen, aile katılımı.

¹ Bu çalışma birinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir. Bu çalışmanın bir kısmı 12. Uluslararası Sosyal, Beşeri ve Eğitim Bilimleri Kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

² Yazar, Okul Yöneticisi, Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul.

³ Sorumlu Yazar, Dr. Öğr. Üyesi, vildankatmer@gmail.com, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.

Giriş

Bir ülkenin kalkınmasında eğitim oldukça önemli bir işleve sahiptir. Çünkü bir ülkenin ekonomik, siyasal ve toplumsal açıdan gelişmesi öncelikli olarak eğitim sistemi ile doğrudan ilişkilidir. Eğitim sisteminin en önemli dönemlerinden birisi de okul öncesi eğitimidir (Baran, Mine, Yılmaz ve Yıldırım, 2007). Okul öncesi eğitim, zorunlu ilköğretim çağına ulaşmamış 36-72 ay grubunda bulunan çocukların isteğe bağlı olarak aldıkları eğitimi kapsar (Poyraz ve Dere, 2006). Okul öncesi eğitim sürecinin temel amacı çocukların bedensel, duygusal ve zihinsel gelişimi ve iyi alışkanlıklar kazanmalarını sağlayarak zorunlu ilköğretim dönemine hazırlamaktır (Baran vd., 2007).

Günümüzde zorunlu ilköğretim döneminin ilk aşaması olarak görülen okul öncesi eğitim süreci temel eğitim süreci kadar önemli görülmektedir (Vural ve Kocabaş, 2016). Bunun sebebi ise MEB (2013)'e göre şu şekilde ifade edilmektedir;

“Çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,”

“Onları ilkokula hazırlamak,”

“Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak,”

“Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.”

Yapılan araştırmalar da okul öncesi eğitim sürecinin çocukların gelişimleri üzerinde uzun vadeli olumlu etkisi olduğunu ve okul öncesi dönemde verilen eğitimin niteliğinin ne denli önemli olduğunu ortaya koymaktadır (Epstein, 2018; Oktay, 2003; Yavuzer, 2003). Bu araştırmalardan birinde Koçak (2001) okul öncesi eğitim sürecinin çocukların hayatında kritik önemi olan bir süreç olduğunu belirtmekte ve eğitimin ilk aşaması olan okul öncesi eğitim sürecinin çocukların doğdukları andan zorunlu temel eğitime başladıkları ana kadar ki süreyi kapsayan ve onların daha sonraki hayatlarında zihinsel, bedensel, duygusal, sosyal, psikomotor ve dilsel gelişimini büyük oranda etkileyen, kişiliğini şekillendiren bir süreç olarak ele almaktadır. Benzer şekilde, Aslanargun ve Tapan (2011) okul öncesi eğitimin çocuklar üzerindeki etkisini ele aldıkları çalışmalarında okul öncesi eğitim sürecinin çocukların kendilerini ifade etme becerisini geliştirdiğini, sosyalleşmelerini sağladığını, aileleri, öğretmenleri ve akranlarıyla daha kolay iletişim kurmalarını sağladığını ve dolayısıyla sosyal ve akademik olarak daha çok doyum sağlamalarına neden olduğunu belirtmektedir. Ihmeideh ve Oliemat (2015) de eğitim ve öğretim sürecinin ilk ve en temel aşaması olarak görülen okul öncesi eğitim döneminin çocukların bütün gelişimsel alanları ve akademik başarıları üzerinde uzun vadeli ve kalıcı etkileri olan bir dönem olduğunu ifade etmiştir.

Okul öncesi dönem araştırmacılar tarafından kişilik, zekâ ve sosyal gelişim bakımından önemli bir dönem olarak değerlendirilmektedir. Nitekim zihinsel gelişimin %50'sinin 4 yaşına kadar %30'unun 4 yaşından 8 yaşına kadar %20'sinin ise 8 yaşından 17'sine kadar oluştuğu belirtilmektedir. Bunun yanında çocukların 18 yaşına kadar göstermiş oldukları akademik başarının %33'ünün 0-6 yaş arasında aldıkları eğitimle ilişkili olduğu açıklanmaktadır (Fidan ve Erden, 2002). Duygusal ve sosyal gelişim açısından incelendiğinde ise okul öncesi dönemde çocukların kazandıkları davranışların önemli bir bölümünün yetişkinlikte bireyin değer yargılarını, inancını, alışkanlıklarını ve davranışları şekillendirdiği ortaya konulmaktadır (Oktay, 2003). Bu durum okul öncesi dönemin bireyin gelişimi açısından kritik öneme sahip olduğunu ve çocukların bu dönemde gelişimsel olarak doğru ve sağlıklı bir şekilde desteklenmesinin ileride onları olumlu yönde etkilediği ortaya koymaktadır (Vural ve Kocabaş, 2016).

Okul öncesi eğitim, bireyin doğumundan başlayarak yaşamı boyunca devam eden eğitim sürecinin önemli bir bölümüdür. Bireyin geleceği üzerinde önemli ölçüde etkili olan okul öncesi dönem eğitimi ailede başlar. Dolayısıyla bireyin ailesi onun eğitimi ve gelişimi üzerinde etkili olur. Bu durum dolaylı olarak toplumun geleceğini de etkiler (Aral, Kandır ve Can, 2000). Çocuklar ailesinden aldıkları kalıtsal özellikleri ile dünyaya gelmekte ve topluma uyum sağlamaları için ihtiyaç duydukları becerileri aile içerisinde kazanmaktadırlar (Yıldız ve Durmuşoğlu, 2018). Bireyin doğumundan önceki ilk gelişim yıllarından başlayarak hayatının sonuna kadar etkisi devam eden aile kurumu çocukların hem gelişimsel hem de toplumsal ihtiyaçlarını karşılar (McWayne vd., 2004). Bu nedenle kuramsal anlamda aile

çocukların eğitim gördükleri ilk ortam olarak görülür (Waanders, Mendez ve Downer 2007). Bu noktadan bakıldığında ailenin en temel görevinin çocukların eğitime ve gelişimine en uygun desteği sağlamak olduğu görülmektedir. Ailenin eğitim sürecindeki önemi yeni bir kavram değildir. Uzun yıllardan bu yana aileler çocukların ilk eğitimcileri olarak görülür (Berger, 1991). Ailenin eğitim sürecine olan etkisinin kavramsallaştırılması sürecine katkı sunan Bronfenbrenner (1977) geliştirdiği ekolojik sistemler yaklaşımında okul ve evin çocukların gelişimleri ve öğrenme süreçlerini gerçekleştirdikleri en önemli kurumlar olduğunu belirtir. Bu bağlamda bu yaklaşım iç içe geçmiş halkaların merkezinde bulunan aile kurumuna yer verdiği için çocukların okul, arkadaş, akran, anne ve baba grubu yani doğrudan çocukları etkileyen ve çocukların dolaylı yoldan etkilendikleri toplumsal kurumların çocukların gelişimleri üzerinde önemli yeri olduğunu vurgular. Bu yaklaşım ailenin eğitim sürecine dahil olmasının önemini belirtir. Nitekim son dönemlerde geliştirilen birçok okul öncesi eğitim programında çocuklar ile çevre ve aile arasındaki ilişkilere ekolojik yaklaşımın yansıtıldığı görülmektedir (Koçyiğit, 2015; McWayne vd., 2004; Nitecki, 2015). Dolayısıyla aile hem bireyin eğitimi ve gelişimi üzerinde etkili olmakta hem de toplumun geleceğinin şekillenmesi üzerinde önemli role sahip olmaktadır (Aral vd., 2000).

Okul öncesi eğitim kurumları çocukların çok yönlü eğitimini desteklemenin yanında çocukların okuldan aldıkları eğitimi evde sürdürmelerini sağlayan önlemleri almaktadır (Tárraga, Fernández ve Ruiz-Gallardo, 2018). Bu önlemlerden biri de aile katılımı uygulamalarıdır. Aile katılımı uygulamaları okul öncesi eğitim sürecinde eğitim programının başarısını etkileyen temel faktörlerden birisi olarak görülür. Öğretmenler okul öncesi eğitim sürecinde başarılı olabilmek ve çocukların başarı durumlarını arttırmak için aile katılım uygulamalarını eğitim programının bir parçası olarak ele almakta ve ailelerle iş birliği yaparak onların hem okulda hem de evde öğrenme etkinliklerine dahil olmalarını sağlamaktadırlar (Morrison, 2006). Aile katılımı, ailelerin çocukların eğitim sürecinde sorumluluk alması ve çocukların eğitime katkıda bulunmasını ifade ederr (Ural, 2010). İçerik olarak daha geniş bir bakış açısı ile ele alındığında aile katılımı anneye ve babaya konuya has becerilerin öğretilmesi, sosyal açıdan destek verilmesi, anne, baba ve profesyoneller arasındaki bilgi alışverişini sağlanması, annenin ve babanın bir gruba dahil olması, uygun anne baba ve çocuk ilişkisinin geliştirilmesi ve anneye ve babaya sosyal kaynaklara ulaşma konusunda yardımcı olunması olarak tanımlanmaktadır (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010). Başka bir tanımlamaya göre ise aile katılımı, çocukların eğitimleri için oluşturulabilecek en iyi ortamın sağlanması amacıyla eğitimcilerin ve ebeveynlerin bir arada çalıştıkları okul ve aile arasındaki ilişki olarak tanımlanmaktadır (England, 2005). Aile katılımı uygulamaları kapsamında ev temelli ve okul temelli etkinlikler gerçekleştirilir. Ebeveynlerin eğitim ile ilgili uygulamalara, seminer ve atölyelere, öğretmen ve ebeveyn toplantılarına, karar verme ve yönetim süreçlerine katılma ve sınıf içi etkinlikleri okul temelli aile katılım uygulamaları denilmektedir (Ford ve Amaral, 2006; Hornby ve Lafaele, 2011; Morrison, 2006). Ebeveynlerin eğitim kurumu tarafından gönderilen etkinlikleri evde çocuklarla bir arada yapmaları ve çocukların bu etkinlikleri yapıp yapmadıklarını kontrol etmeleri, çocuklarla beraber çevreyi keşfetmeleri, çocuklarına parmak oyunu ve şarkı öğretmeleri ise ev temelli uygulamalar olarak sıralanmaktadır. Dolayısıyla ailelerin çocukların eğitim sürecine katılımı eğitimin başarılı ve etkili olmasını sağlayan önemli faktörlerden birisi olarak görülmektedir (Hornby ve Lafaele, 2011).

Aile ve okul arasında kurulan iş birliği çocukların yeni davranışları öğrenmeleri, bu davranışları kalıcı hale getirmeleri, problem çözme, araştırma yapma, inceleme yapma ve okula hazırlık gibi becerileri kazanmalarını sağlar (Mazer ve Thompson, 2017). Aile ve okul arasındaki iş birliğinin önemli bir modeli olan aile katılımı çalışmaları ebeveynlerin okul öncesi eğitim programlarının amacı ve içeriğini benimsemelerini desteklemekte ve onların okula karşı olumlu bir yaklaşım geliştirmeleri üzerinde etkili olmaktadır (Epstein, 2018).

Okul öncesi eğitim sürecinde aile katılımı ile ilgili yapılan araştırmalarda ailenin eğitime katılımının çocukların gelişimsel ve kültürel yeterlilikleri ile akademik başarısı üzerinde etkili olduğu ortaya konulmaktadır (Coleman 1987; Ma et al., 2016; Tezel Şahin ve Kalburan, 2009). Bunun yanında ebeveynlerin çocukları ile daha kaliteli vakit geçirmeleri ve onlara destek olmalarının çocukların okulda kazandıkları becerilerin kalıcı olmasını desteklediği ortaya konulmuştur (Çalık, 2007; Güleç ve Genç, 2010). Aile katılımının çocuklar üzerindeki potansiyel faydasının yanında katılım önünde birçok engel bulunmaktadır. Aile katılımı çalışmaları uygulama sürecinde ortaya çıkan sorunlarla karşı karşıya

kalanlar ise okul yönetimi ve öğretmenlerdir. Bilaloğlu ve Arnas (2019) yapmış oldukları çalışmada, öğretmenlerin aile katılımı konusunda yeterli düzeyde bilgiye sahip olmadıklarını, fakat bunu bir sorun olarak da algılamadıklarını, ancak yöneticilerin aileyle iletişim konusunda sorunlarla karşılaştıklarını ortaya koymuştur. Toran ve Özgen (2018) ise öğretmenlerin ebeveynlerin yoğun iş temposuna sahip olmaları nedeniyle aile katılım çalışmalarına yeteri kadar zaman ayıramamaları, ebeveynlerin aile katılımı çalışmaları ile ilgili bilgi eksikliği yaşamaları nedeniyle aile katılım çalışmalarına ilgisiz yaklaşımları gibi sorunlar yaşadıklarını saptamıştır. Benzer şekilde Kılıç (2015) da öğretmenlerin aile katılımı çalışmaları kapsamında karşılaştıkları en temel zorluğun ailelerin bu tür etkinliklere katılmayı istememeleri olduğunu tespit etmiştir. Bu noktada okul öncesi eğitim sürecinde öğretmenlerin ve okul yönetiminin aile katılımında karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunların çözüm önerileri araştırılması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Literatürde okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımı konusunun işlendiği çalışmalara bakıldığında genellikle aile katılımının nasıl sağlandığı (Abbak, 2008; Çeviş, 2002; Işık, 2007) aile katılımının çocukların eğitimsel ve gelişimsel dönemleri üzerindeki etkileri (Arabacı ve Aksoy, 2005; Coleman 1987; Çamlıbel Çakmak, 2010; Ekici, 2017; Ergüden vd., 2020; Kaya vd., 2004; Ma vd., 2016; Tezel Şahin ve Kalburan, 2009; Yazıcı, 2005) ve hangi aile katılım etkinliklerinin düzenlendiği (Becker ve Epstein, 1982; Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010; Temel, Bayraktar ve Güven, 2018; Ünüvar, 2010) konularına odaklanıldığı görülmektedir. Bunun yanında aile katılımı etkinlikleri uygulama sürecinde karşılaşılan sorunların ele alındığı (Bilaloğlu ve Arnas, 2019) teorik ve görgül araştırma sayısının sınırlı sayıdadır.

Amaç

Okul öncesi eğitim sürecinde aile katılımının en temel hedefi eğitimde sürekliliği ve bütünlüğü sağlamaktır. Okul öncesi eğitim veren kurumlarda çocuklarda kalıcı davranış değişikliği oluşturabilmek eğitim programında belirtilen öğrenme yaşantılarının aile içerisinde sürdürülmesi ile mümkündür. Dolayısıyla uygulanan eğitim programı aile tarafından desteklenmediği sürece kendisinden beklenen düzeyde verimli ve etkili olamamaktadır. Okul öncesi eğitim sürecinde en iyi yaklaşım çocukların yalnız başına birey olarak değil aileleriyle beraber ele alındığı yaklaşımdır. Çünkü çocukların devamlı ve ilk öğretmenleri ebeveynleridir (Köksal Eğmez, 2008; Temel, 2008). Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılım programlarının çocuklara ve öğretmenlere katkı sağlaması bu çalışmaların verimli ve etkili bir şekilde yürütülmesi ile mümkündür. Ancak bu süreçte aile katılımı çalışmalarını olumsuz yönde etkileyecek bazı engeller bulunmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı da okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin okul öncesi eğitimi dönemi aile katılım çalışmaları uygulama sürecinde yaşadıkları deneyimleri ve karşı karşıya kaldıkları sorunları açığa çıkarmak ve bu sorunların çözümüne ilişkin önerilerini ortaya koymaktır. Bu temel amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki soruların yanıtları aranmaktadır:

Okul öncesi öğretmenlerinin ve okul yöneticilerinin:

- Aile katılımı çalışmaları konusundaki görüşleri nasıldır?
- Aile katılımı çalışmaları sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
- Aile katılımı çalışmaları sürecinde karşı karşıya kaldıkları sorunların çözümüne ilişkin önerileri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu araştırmada bireylerin algıları ve deneyimlerini ortaya çıkarmada etkili bir yol olan ve nitel araştırma desenlerinden birisi olan fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Fenomenoloji, araştırma yapılan konunun kendi bağlamında derinlemesine daha iyi anlaşılmasını sağlayan bir araştırma desendir. Bu yaklaşımda araştırmacı katılımcının kişisel (öznel) tecrübeleri ile ilgilenmekte, bireyin algılamaları ve olaylara yükledikleri anlamları incelemektedir. Fenomenolojik araştırmalarda genelleme yapmak değil, olguları tanımlamak önemlidir (Akturan ve Esen, 2008).

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcıları İstanbul İli Sultanbeyli İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 10 öğretmen ve 7 okul yöneticisinden oluşmaktadır. Araştırmanın katılımcılarının belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda araştırmaya katılacak okul yöneticileri ve öğretmenler belirlenirken katılımcıların en az bir defa aile katılım çalışması yürüterek aile katılım çalışmaları ile ilgili tecrübeye sahip olması göz önünde bulundurulmuştur. Katılımcıların demografik bilgileri Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1.

Katılımcıların Demografik Bilgileri

Değişken	Kategori	f	%
Cinsiyet	Kadın	14	82%
	Erkek	3	18%
Yaş	18-25	4	24%
	26-30	4	24%
	31-40	8	47%
	41+	1	6%
Eğitim Durumu	Lisans	14	82%
	Yüksek Lisans	3	18%
Kurumda Çalışma Süresi	1- 5 yıl	10	59%
	6-10 yıl	3	18%
	11-15 yıl	4	24%
Unvan	Müdür	3	18%
	Müdür Yardımcısı	4	24%
	Öğretmen	10	59%
Aile Katılımı Konusunda Eğitim Alma Durumu	Evet	3	18%
	Hayır	14	82%

Katılımcıların demografik dağılımları incelendiğinde 14’ünün kadın, üçünün erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaşları açısından dağılımlarına bakıldığında dördü 18-25 yaş aralığında, dördü 26-30 yaş aralığında, sekizi 31-40 yaş aralığında olup biri ise 41 yaş ve üzeridir. Eğitim durumu açısından bakıldığında ise 14 katılımcı lisans düzeyinde üç katılımcı ise yüksek lisans düzeyinde eğitim görmüştür. Katılımcıların kurumda çalışma sürelerine bakıldığında 10 katılımcı 1-5 yıl, üç katılımcı 6-10 yıl ve dört katılımcı ise 11-15 yıl arası mesleki tecrübeye sahiptir. Diğer taraftan katılımcıların %82’si daha önce aile eğitimi konusunda teorik veya uygulamalı bir eğitim almamışken %18’i bu konuda eğitim almıştır. Son olarak katılımcıların unvanları açısından dağılımları incelendiğinde 10 katılımcı öğretmen, dört katılımcı müdür yardımcısı ve üç katılımcı ise müdür olarak görev yapmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış olarak geliştirilen “Öğretmen Görüşme Formu” ve “Yönetici Görüşme Formu” ile elde edilmiştir. Hem öğretmenlere hem de yöneticilere yönelik görüşme formu hazırlanmadan önce ilgili literatür ve benzer araştırmalar incelenerek soru havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra araştırmanın temel amacından hareketle araştırılacak durumu kapsadığı düşünülen taslak görüşme formu oluşturulmuştur. Fenomenolojik desene dayalı araştırmaların başarısı hazırlanan görüşme soruların katılımcıların yaşanmış tecrübelerine odaklanmasıdır (Colaizzi, 1978). Bu doğrultuda taslak görüşme formunun hazırlanmasında katılımcıların araştırma fenomeni ile ilgili deneyimlerini ortaya çıkarması göz önünde bulundurulmuş ve ilgili literatürde katılımcıların aile katılımına yönelik karşılaştıkları sorunları ve çözüm önerilerini

belirlemede kullanılan sorulardan faydalanılmıştır. Hazırlanan taslak görüşme formları aralarında okul öncesi eğitimi alanında uzmanın da bulunduğu ve nitel araştırma metodolojisine hakim dört uzman görüşüne sunulmuştur.

Uzman görüşleri doğrultusunda görüşme formları yeniden düzenlenmiş ve görüşme sorularının dili, içeriği, katılımcıların ve araştırmanın doğasına uygun olup olmadığı ve uzunluğu gibi açılardan test etmek için öğretmenler ve yöneticiler ile ayrı ayrı pilot görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelere başlamadan önce katılımcılara araştırmanın amacı açıklanmış ve görüşmenin görüşme formunu geliştirmek amacıyla yapıldığı ve soruları eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirebilecekleri ifade edilmiştir. Pilot görüşme sonrasında taslak görüşme formları yeniden düzenlenmiş, görüşmelerin gidişatına göre sondaj sorular belirlenmiştir ve görüşme formları yeniden uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman tarafından yapılan incelemeden sonra görüşme formlarına son hali verilmiştir. Görüşme formu 14 sorudan oluşmakta olup öğretmen ve yönetici öğretmen soruları birbiriyle paralellik göstermektedir.

Verilerin Toplanması ve Uygulanan Etik İlkeler

Araştırmanın veri toplama aşamasına geçilmeden Maltepe Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan (25.12.2021 tarih ve 2021/32-04 sayılı karar) etik kurul onay belgesi alınmıştır. Araştırmanın verileri 2021 yılı Aralık-Ocak aylarında toplanmıştır. Araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmış ve görüşmeler genellikle katılımcıların görev aldıkları okullarda kendilerini rahat hissedebilecekleri yerlerde yapılmıştır. Görüşmeye başlamadan önce katılımcıların kendilerini rahat hissetmeleri açısından güncel konularla ilgili sohbet edilmiştir. Daha sonra araştırmanın temel amacı hakkında bilgilendirme yapılmış ve görüşme bilgi formunu okumaları istenmiştir. Katılımcıların onayı doğrultusunda görüşmelere başlanmış ve her bir görüşme ortalama 30 dakika sürmüştür. Katılımcıların yanıtları doğrultusunda sondaj sorular sorulmuş ve görüşme akıcı bir şekilde ilerletilmiştir. Görüşme esnasında araştırmacının veri toplama, soru sorma ve dinleme işlevlerini daha etkin bir şekilde yerine getirebilmesi için görüşmeler katılımcıların izni doğrultusunda kayıt cihazıyla kaydedilmiş daha sonra bu kayıtlar araştırmacı tarafından yazılı doküman haline getirilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi bir araştırma kapsamında elde edilen verilerin sistematik bir şekilde düzenlendiği, kavramsallaştırıldığı ve elde edilen kavramlara göre temaların belirlendiği bir yöntemdir (Merriam, 2009). İçerik analizi yöntemi uygulanırken veriler dört aşamada analiz edilmektedir. Birinci aşamada veri kodlaması yapılmaktadır. İkinci aşamada temalar oluşturulmakta, üçüncü aşamada ise tema ve kodlar düzenlenmektedir. Dördüncü ve son aşamada ise araştırma bulguları tanımlanmakta ve yorumlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu araştırmada da benzer yol izlenerek kodlar ve temalar oluşturulmuştur. Tablo 2'de katılımcı öğretmenlerden elde edilen kodlar ve temalara yer verilmiştir:

Tablo 2.

Katılımcı Öğretmenlerden Elde Edilen Temalar ve Kodlar

Tema	Kod
Okul Yönetimi ile Koordinasyon	Fikir alışverişi, Materyal paylaşımı
Aile Katılım Çalışmalarının Katkısı	Öğretimi pekiştirme, Öz güven, Öğrenci motivasyonu
Sosyo-Kültürel Sorunlar	Ataerkil toplum yapısı, Dil bariyeri
Çevresel Sorunlar	Pandemi, Yetersiz çevresel koşullar
Ailesel Sorunlar	Velinin ilgisizliği, Önyargılı yaklaşım, Velinin çekingen yaklaşması, Ekonomik problemler
Yönetimden Kaynaklı Sorunlar	Yönetimin desteklememesi/Mobbing
Çözüm Önerileri	Veliyi bilinçlendirme/bilgilendirme, Babanın katılımını sağlama, Veliyi teşvik etme, Her aileye uygun etkinlik düzenleme, Eğitimci-yönetici iş birliği ve desteği, Çevresel koşulları iyileştirme

Tablo 2’de görüldüğü gibi katılımcı öğretmenlerden elde edilen temalar “Okul Yönetimi ile Koordinasyon”, “Aile Katılım Çalışmalarının Katkısı”, “Sosyo-Kültürel Sorunlar”, “Çevresel Sorunlar”, “Ailesel Sorunlar”, “Yönetimden Kaynaklı Sorunlar”, “Çözüm Önerileri” olmak üzere yedi tema altında toplanmıştır. Tablo 3’de ise katılımcı okul yöneticilerinden elde edilen kodlar ve temalara yer verilmiştir:

Tablo 3.

Katılımcı Okul Yöneticilerinden Elde Edilen Temalar ve Kodlar

Tema	Kod
Öğretmenler ile Koordinasyon	Planlama, Fikir alışverişi, Motivasyon, Materyal paylaşımı
Aile Katılım Çalışmalarının Katkısı	Veli kaygısını azaltma, Öğrenimin niteliğini artırma, Özgüven, Motivasyon
Sosyo-Kültürel Sorunlar	Ataerkil toplum yapısı, Dil bariyeri
Çevresel Sorunlar	Pandemi, Yetersiz çevresel koşullar, Teknoloji
Ailesel Sorunlar	Velinin ilgisizliği, İletişim eksikliği ve önyargılı yaklaşım Velinin çekingen yaklaşması, Ekonomik problemler
Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar	Öğretmenlerin bilgi/ deneyim eksikliği Etkinliklere karşı direnç gösterme
Çözüm Önerileri	Veliyi bilinçlendirme/bilgilendirme, Babanın katılımını sağlama Veliyi teşvik etme, Her aileye uygun etkinlik düzenleme Eğitimcinin kendini geliştirmesi, Eğitimcinin planlı olması Eğitimci-Yönetici İş Birliği ve Desteği

Katılımcı okul yöneticilerinden elde edilen temalar, katılımcı öğretmenlerden elde edilen temalarla benzerlik göstermektedir. Okul yöneticilerinden elde edilen temalar ise “Öğretmenler ile Koordinasyon”, “Aile Katılım Çalışmalarının Katkısı”, “Sosyo-Kültürel Sorunlar”, “Çevresel Sorunlar”, “Ailesel Sorunlar”, “Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar”, “Çözüm Önerileri” olmak üzere yedi tema altında toplanmıştır.

Kodlar ve temaların oluşturulması sonrasında, frekans hesaplaması yapılarak tablolar oluşturulmuştur. Bununla birlikte, katılımcıların sıkça tekrar ettikleri görüşler ve çarpıcı ifadeler ise doğrudan alıntılarla örneklenmiştir.

Araştırmanın güvenilirliğinin sağlanması açısından veri toplama araçlarının oluşturulması ve verilerin analizi sürecinde üç uzmandan görüş alınmıştır. Ayrıca, veri analizi sürecinde araştırmacılar tarafından yapılan kodlamalar oluşturulan kodlama anahtarı yardımıyla üç uzmana gönderilmiştir. Kodlamalar karşılaştırılırken Miles ve Huberman’ın (2016) formülü ($\text{Güvenirlik} = \frac{\text{görüş birliği}}{\text{görüş birliği} + \text{görüş ayrılığı}} \times 100$) kullanılmış ve kodlayıcılar arasındaki uyum %90 olarak hesaplanarak güvenilir bulunmuştur.

Bulgular

Katılımcıların Aile Katılımı Çalışmaları Konusundaki Görüşleri

Araştırmanın ilk araştırma sorusu kapsamında katılımcıların aile katılımı çalışmaları konusundaki görüşleri incelenmiştir. Bu kapsamda katılımcıların görüşleri öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin olmak üzere ayrı ayrı ele alınmıştır.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Aile Katılımı Çalışmaları Konusundaki Görüşleri

Okul öncesi öğretmenlerinin aile katılımı çalışmaları konusundaki görüşleri “Okul Yönetimi ile Koordinasyon” ve “Aile Katılım Çalışmalarının Eğitim Sürecine Katkısı” olmak üzere iki temada ele alınmıştır.

Tema 1: Okul Yönetimi ile Koordinasyon

Katılımcı öğretmenlerin aile katılımı çalışmaları konusundaki görüşleri kapsamında ele alınan konulardan biri aile katılımı çalışmaları planlama sürecinde okul yönetimi ile aralarında nasıl bir koordinasyon sağlandığıdır. Katılımcıların bu konudaki yanıtlarından hareketle oluşturulan kodlar Tablo 4’de sunulmaktadır.

Tablo 4.

Okul Yönetimi ile Koordinasyon Temasına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema	Kod	f
Okul Yönetimi İle Koordinasyon	Fikir alışverişi	9
	Materyal paylaşımı	1

Katılımcıların aile katılımı çalışmaları kapsamında okul yönetimi ile aralarındaki koordinasyona ilişkin görüşleri incelendiğinde okul yönetimi ile koordineli olarak çalıştıkları konusunda hemfikir oldukları görülmektedir. Katılımcılar okul yönetimi ile fikir alışverişi ($f=9$) ve materyal paylaşımı ($f=1$) konusunda koordineli çalıştıklarını belirtmiştir.

Katılımcı öğretmenler, okul yönetimi ile genellikle aile katılımı çalışmaları kapsamında neleri nasıl yapmaları gerektiği, hangi etkinliklerin planlanması gerektiği gibi konularda fikir alışverişi içerisinde olduklarını ve bunu daha çok zümre toplantılarında gerçekleştirdiklerini vurgulamışlardır. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Fikir alışverişi yapıyoruz, neyi nasıl yapmamız gerektiğini ya da şöyle, atıyorum, 3 kişiyi aynı gün çağırıcaksak birimiz bir gün alıyoruz, ötekimiz başka bir gün o şekilde koordinasyon sağlıyoruz. Gerekli başka bir yer varsa idarenin bize orasını ayarlamasını istiyoruz.” (Ö1)

“Çalışmalar yapılmadan önce çalışmalarla ilgili içerikler paylaşılır. Eğer öğretmenler arasında – zümre arasındaysa - yapılacak çalışmalar, neler olduğu konuşulur, amaçlar belirlenir. Eğer okul çapında -daha genel çalışmaysa- müdür yardımcılarımız tarafından yapılacak çalışmalar bilgilendirilir, buna göre hareket edilir.” (Ö4)

“Mümkün mertebe. Ne yapılıp edileceğini, velilerle nasıl iletişime geçileceğini veyahut hangi etkinliğin hangi veliyle hangi düzeyde yapılabileceğinin mümkün mertebe konuşup birbirimizle iletişime geçmeye çalışıyoruz.” (Ö7)

Diğer taraftan katılımcılardan biri ise okul yönetimi ile genellikle materyal paylaşımı konusunda koordineli çalıştıklarını vurgulamaktadır. Bu durum katılımcının aşağıdaki görüşleri ile açığa çıkmaktadır:

“Aile katılımında gereken materyalleri okul idaresinden istediğim zaman kolay bir şekilde teslim ediyorlar, yardımcı oluyorlardı. Bu konuda benim işimi kolaylaştırıyorlardı. Daha sonra benim aileyle ilgili bir problemim olduğunda bunu idareye ilettiğim zaman yine yardımcı oluyorlar. Veli desteği, öğrenci desteği olduğu zaman – buna ihtiyaç duyduğum zaman-yine idare desteği sağlanıyordu. Bu şekilde.” (Ö2)

Tema 2: Aile Katılım Çalışmalarının Eğitim Sürecine Katkısı

Katılımcı öğretmenlerin aile katılımı çalışmaları konusundaki görüşleri kapsamında ele alınan bir başka konu ise öğretmenlerin aile katılım çalışmalarının eğitim sürecine katkısı hakkındaki görüşleridir. Katılımcıların bu konudaki görüşlerinden hareketle oluşturulan kodlar Tablo 5’de sunulmuştur:

Tablo 5.

Aile Katılım Çalışmalarının Eğitim Sürecine Katkısı Temasına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema	Kod	f
Aile Katılım Çalışmalarının Katkısı	Öğretimi pekiştirme	5
	Özgüven	4
	Öğrenci motivasyonu	1

Katılımcıların aile katılım çalışmalarının eğitim sürecine katkısına ilişkin görüşlerine bakıldığında aile katılım çalışmalarının öğrencilere öğretimi pekiştirme ($f=5$), özgüven ($f=4$) ve öğrenci motivasyonunu sağlama ($f=1$) açısından katkı sağladığı görülmektedir.

Aile katılım çalışmalarının öğrencilere yaşayarak öğrenme açısından katkı sağladığını ifade eden katılımcılar böylelikle sınıf içerisinde verilen bir eğitimin yalnızca sınıfta ve belirli bir saatte kısıtlı kalmadığını vurgulamaktadırlar. Katılımcılar, ailelerin de konulara katılması ile birlikte artık konuların evde de yaşamaya başladığını ve böylece öğrencilerin daha iyi öğrenme sağladıklarını ifade etmektedirler. Bununla ilişkili katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Sınıf içerisinde verilen bir eğitimin sadece sınıfta, belirli bir saat içerisinde kısıtlı kalmasını istemiyoruz. Genellikle bunun veliler adına da desteklenip sürecin uzamasını ve pekiştirilmesinin daha önemli olduğunu düşünüyoruz.” (Ö3)

“Dersi sadece okulda anlatarak yapmış olmakla veliyle birlikte bir çalışma yapmak arasında çok fark var. Veliyle birlikte yaptığımız zaman çalışmayı, çalışma boyut kazanıyor. Evde yaşamaya başlıyor çalışma. Artık okulun kapısından çıkıyor çalışma, eve gidiyor, sokaklara gidiyor. Anne de bir şeyler öğrenmiş oluyor ve o öğrenme süreci evde de devam ediyor. Anne – baba artık etrafında kimler varsa çalışma detaylanıyor ve sadece paketlenmiş gıdalar olmaktan da çıkar çalışma, genişleyebilir, yine boyut değiştirebilir.” (Ö4)

“Süreci bizzat bildiklerinde bizi daha iyi anlıyorlar ve süreç içerisinde ne yapmaları gerektiğini daha iyi çözümlüyorlar.” (Ö5)

Aile katılım çalışmalarının öğrencilere özgüven açısından katkı sağladığını vurgulayan katılımcı öğretmenler bu çalışmaların genellikle özgüven eksikliği yaşayan öğrencilere ciddi katkı sağladığını ve bu çalışmalar ile daha önce sessizce bir kenarda bekleyen ve etkinliklere dahil olmayan öğrencilerin dahi etkinliklere dahil olmaya başladıklarını ifade etmektedirler. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıdaki gibidir:

“...özgüveni eksik öğrencilerime daha çok katkısı oluyordu. Hiç konuşmayan sessiz bir şekilde kenarda birisinin onu oyuna dâhil etmesini bekleyen öğrencilerim daha sonra kendisi geldiği zaman “Annem benim sınıfıma geldi” ya da “Babam benim sınıfıma geldi” böyle dönütler alıyorduk. Çocuk kendi kendine artık benimle iletişime geçer hale geliyordu.” (Ö2)

“Öncelikli olarak ailesi sınıfa gelen ve sınıftaki etkinliklere katılan birey yani çocuğun kesinlikle sınıftaki özgüveni artıyor.” (Ö6)

“Çocuğun özgüven sıkıntısı yaşıyorsa ona da katkısı olduğunu düşünüyorum.” (Ö10)

Diğer taraftan katılımcılardan biri aile katılım çalışmalarının öğrencilere motivasyon açısından katkı sağladığını, çocukların sınıfta ailelerini görmesiyle daha çok motive olduklarını ve bu durumun çocukların okula alışma sürecini olumlu etkilediğini vurgulamıştır. Bu konudaki katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

“Yani kimi çocuklar hevesleniyor, daha iyi oluyor çocuklar için. Kimisi de çocuklarda anneye nazlanma daha çok olabiliyor- genelde anneler katılıyor aile katılım çalışmalarına- anneye daha bir nazlanma, değişik hareketler olabiliyor. Kötü yönü o yönde...” (Ö1)

Okul Yöneticilerinin Aile Katılımı Çalışmaları Konusundaki Görüşleri

Okul yöneticilerinin aile katılımı çalışmaları konusundaki görüşleri “Öğretmenler ile Koordinasyon” ve “Aile Katılım Çalışmalarının Eğitim Sürecine Katkısı” olmak üzere iki temada ele alınmıştır.

Öğretmenler ile Koordinasyon

Katılımcı okul yöneticilerinin aile katılımı çalışmaları konusundaki görüşleri kapsamında ele alınan konulardan biri aile katılımı çalışmaları planlama sürecinde öğretmenler ile aralarında nasıl bir koordinasyon sağlandığıdır. Katılımcıların bu konudaki yanıtlardan hareketle oluşturulan kodlar Tablo 6’da sunulmaktadır.

Tablo 6.

Öğretmenler ile Koordinasyon Temasına İlişkin Okul Yöneticilerinin Görüşleri

Tema	Kod	f
Öğretmenler ile Koordinasyon	Planlama	3
	Fikir alışverişi	2
	Motivasyon	1
	Materyal paylaşımı	1

Katılımcıların aile katılımı çalışmaları kapsamında öğretmenler ile aralarındaki koordinasyona ilişkin görüşlerine bakıldığında tamamının ($f=7$) öğretmenler ile koordineli bir şekilde çalıştıkları ve koordinasyon sürecinin genellikle planlama ($f=3$), fikir alışverişi ($f=2$), motivasyon ($f=1$) ve materyal paylaşımı ($f=1$) boyutunda olduğu görülmektedir.

Öğretmenler ile planlama boyutunda koordineli çalıştıklarını ifade eden katılımcılar genellikle okul yönetiminin aile katılım çalışmalarında okulun fiziksel altyapısı, koşulları ve zamanlama konusunda yol gösterici nitelikte etkinlik planlaması yaptığını vurgulamaktadır. Bu konudaki katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Etkinliklerin planlanmasında okul öncesi öğretmenlere destek olabilir diye düşünüyorum. Fikir verebilir mevcut fiziki altyapı ve şartlara göre, konuya göre okul idaresi yol gösterici olabilir.” (Y4)

“Evet. Okul yönetimi olarak velilerle iletişimde aslında bizler de planlama yapıyoruz çünkü bazen dışardan bir gözle bakmak iyi geliyor veli-okul iletişime.” (K5)

“Aile katılım çalışmalarının planlanması...” (K6)

Öğretmenler ile fikir alışverişi konusunda koordineli çalıştıklarını vurgulayan katılımcılar ise planlamaları genellikle öğretmenlerin yaptıklarını ancak daha sonra kendilerine fikir aldıklarını ve öğretmenleri kendi tecrübeleri ile yönlendirdiklerini ifade etmektedirler. Bu durum katılımcıların aşağıdaki görüşleri ile ortaya konulmaktadır:

Yok, onlar kendileri planlamayı yaptıktan sonra ben de onlarla fikir alışverişinde bulunuyorum daha neler yapılabilir, neler eklenebilir ya da neler çıkartılabilir. Ya da veliye mesela etkinlik yapacağımız zaman bunu nasıl, kimi seçebiliriz, kim bu konu için uygundur gibi fikir alışverişinde bulunuyoruz kendi aramızda. Yönlendirmelerim oluyor.” (Y3)

“Bilgi alışverişi dışında özel bir koordinasyon yapılmıyor. Tamamen öğretmenimizin programına göre uygulanıyor. Dolayısıyla sınıflar arasında ya da sınıfla idare arasında standart bir durum söz konusu değil yani herhangi özel bir durum uygulanmıyor. Tamamen öğretmenin özgür seçimine bırakılıyor gerek sayısı gerek ne sıklıkta yapacağı öğretmenin inisiyatifinde.” (Y7)

Aile Katılım Çalışmalarının Eğitim Sürecine Katkısı

Okul yöneticilerinin aile katılımı çalışmaları konusundaki görüşleri kapsamında ele alınan bir başka konu ise okul yöneticilerinin aile katılım çalışmalarının eğitim sürecine katkısı hakkındaki görüşleridir. Bu konudaki yönetici görüşlerinden hareketle oluşturulan kodlar Tablo 7’de sunulmaktadır.

Tablo 7.

Aile Katılım Çalışmalarının Eğitim Sürecine Katkısına İlişkin Okul Yöneticisi Görüşleri

Tema	Kod	f
Aile Katılım Çalışmalarının Katkısı	Veli kaygısını azaltma	3
	Öğrenimin niteliğini artırma	2
	Özgüven	1
	Motivasyon	1

Aile katılım çalışmalarının eğitim sürecine katkısına ilişkin katılımcı görüşlerine bakıldığında okul yöneticileri aile katılım çalışmalarının veli kaygısını azaltma ($f=3$), öğrenimin niteliğini arttırma ($f=2$), özgüven ($f=1$) ve motivasyon ($f=1$) açısından eğitim sürecine katkı sağladığını vurgulamaktadırlar.

Aile katılım çalışmalarının veli kaygısını azaltma açısından eğitim sürecine katkı sağladığını vurgulayan katılımcılar aile katılımı çalışmaları kapsamında velilerin okula gelerek eğitim ortamını görmelerinin velilerin bu konudaki kaygılarını gidermeleri açısından faydalı olduğunu belirtmektedir. Bu durum katılımcıların aşağıdaki görüşleri ile açığa çıkmaktadır:

“Bunu merak eden veli grubu var karşınızda. Hem bu veli grubunun kaygılarını gidermek adına hem de öğretmenle empati kurması adına sınıf içinde yapılan etkinlikleri tanınması, çocuğun hangi gelişim noktalarına faydasının olduğuna dair izlenimleri, çıkarımları edinmesine dair olumlu katkıları olduğunu düşünüyorum veliler üzerinde.” (Y2)

“Çocuklarını bu ortamda görüyorlar, nasıl bir eğitim aldıklarını görüyorlar. Veli de bu yönden daha istekli gönderiyor, daha böyle nasıl yapacağını öğreniyor. Yani bu şekilde.” (Y3)

“..okulda da nasıl eğitim alıyor, o eğitimi evde nasıl devam ettirebilirim ya da okuldaki eğitimine nasıl destek verebilirim anlamında ailenin de bu sürece dâhil olması önemlidir diye düşünüyorum.” (Y4)

Aile katılım çalışmalarının öğrenim kalitesini arttırma açısından faydalı olduğunu ifade eden katılımcılar ise bu çalışmalar ile ailenin de eğitim sürecinde sorumluluk almasının eğitimin daha kaliteli hale gelmesine neden olduğunu ifade etmektedir. Ancak öğretmenler bu durumun ailenin de eğitim seviyesi ile ilişkili olduğunu vurgulamaktadırlar. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Ne kadar aile bunlarda sorumluluk alırsa o noktada eğitim daha kaliteli oluyor.” (Y5)

“Ailenin aldığı eğitim ne kadar yüksekse çocuğa verebileceği etkinlik de o kadar yüksek oluyor.” (Y6)

Diğer taraftan Y1 aile katılım çalışmalarının öğrencilerin motivasyonunu arttırarak etkinliklere daha istekli katılım göstermelerini sağladığını belirtirken Y7 ise aile katılım çalışmalarının öğrencilerin öz güveninin arttırdığını ifade etmektedir. Bununla ilişkili katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

“İyi yönü de çocuklar daha bir istekli oluyor, daha bir gönüllü katılıyor etkinliklere. O şekilde, daha hevesli oluyorlar.” (Y1)

“Demek ki okulda sadece öğretmen değil, ailelerimiz de bize yardımcı olabiliyor, ailelerimizle de bir şeyler yapabirmişiz diye düşünerek kendilerine daha fazla güveniyorlar.” (Y7)

Katılımcıların Aile Katılımı Çalışmaları Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar

Araştırma ikinci araştırma sorusu kapsamında katılımcıların aile katılımı çalışmaları sürecinde ne tür sorunlarla karşılaştıkları incelenmiştir. Bu kapsamda katılımcıların görüşleri öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin olmak üzere ayrı ayrı ele alınmıştır.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Aile Katılımı Çalışmaları Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar

Okul öncesi öğretmenlerinin aile katılımı çalışmaları sürecinde karşılaştıkları sorunlar “Sosyo-Kültürel Sorunlar”, “Çevresel Sorunlar”, “Aileden Kaynaklı Sorunlar” ve “Yönetimden Kaynaklı Sorunlar” olmak üzere dört tema altında ele alınacaktır.

Tema 1: Sosyo-Kültürel Sorunlar

Katılımcı öğretmenlerin aile katılım çalışmaları sürecinde karşılaştıkları sosyo-kültürel sorunlara yönelik elde edilen kodlar Tablo 8’de sunulmaktadır.

Tablo 8.

Öğretmenlerin Aile Katılım Çalışmalarında Karşılaştıkları Sosyo-Kültürel Sorunlar

Tema	Kod	f
Sosyo-Kültürel Sorunlar	Ataerkil toplum yapısı	10
	Dil bariyeri	3

Katılımcılar aile katılımı çalışmaları sürecinde sosyo-kültürel sorunlar olarak ataerkil toplum yapısı ($f=10$) ve dil bariyeri ($f=3$) sorunlarıyla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir.

Ataerkil toplum yapısından kaynaklı olarak sorunlarla karşılaştıklarını vurgulayan katılımcılar Türk toplumunda ataerkil toplum yapısından dolayı babaların genellikle çalıştıklarını; ev işi ve çocuklarla ilgilenme görevinin ise annelere düştüğünü ifade etmiştir. Bu nedenle katılımcılar aile katılım çalışmalarına daha çok annelerin katıldıklarını; babaların ise bu tür etkinliklere dahil olmadıklarını düşünmektedir. Bununla ilişkili katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

"Baba çalışıyor olabilir, babanın dışında ilgilenen bireylerin eğitim alması ya da çalışması durumunda annenin ev hanımı olmasıyla beraber anne daha çok iletişime geçiyor. Çalışan annelerim olmasına rağmen yine de anneler iletişimden kopmuyorlar. Bu çalışma sürecinde aile katılımı olsa bile iş yerinden izin alan veliye denk geldim yani aileler bu konuda çok duyarlı. En azından benim karşıma çıkan aileler çok duyarlı." (Ö2)

"ataerkil toplumdaki geldikleri için ve sosyokültürel açıdan burası çevresel olarak farklı olduğu için – daha çok Doğu kesiminden gelen vs.- daha çok annenin ilgilenmesi gerektiğini düşünüyor veliler, (Ö3)

"Bu durumu tabii ki ataerkil toplum yapısı destekliyor." (Ö4)

"Baba faktörü her zaman çalışıyor, daha yoğun denilerek geri planda duruyor. Anneler her şeye fedakârca koşuşturmaya alışmışlar ve hep "Ben varım" şeklinde ilerliyorlar. En fazla sınıfta 1 öğrencimin babası ilgileniyor, onun haricinde geri kalanının hepsi anneleri ilgileniyor. Ne yapılacaksa, bir şey alınacaksa dahi onlar alıp onlar getiriyorlar." (Ö5)

Ataerkil toplum yapısının bir sonucu olarak Ö1 ise babaların aile katılım çalışmalarına dahil olma konusunda çekingen davrandıklarını şu şekilde vurgulamaktadır:

"Babalar biraz daha çekinik kalıyor. Bu seneki grubuma babaları da ekledim. Babalar hiç.. Herhangi bir şeye "Güzel olmuş, şöyle olmuş", hiç yorum yok babalardan" (Ö1)

Diğer taraftan katılımcılar aile katılımı çalışmaları kapsamında bir başka sosyo-kültürel sorun olarak dil bariyeri ile karşılaştıklarını ifade etmektedirler. Katılımcılar görev yaptıkları yerin göç alan bir yer olduğunu ve genellikle yabancı uyruklu öğrencilerin yoğunlukta olduğunu ve bu nedenle öğrencilerin aileleri ile iletişime geçme konusunda sorunlar yaşadıklarını belirtmiştir. Bununla ilişkili katılımcı öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

"Göç alan bir yer olduğu için genellikle Suriyeli öğrencilerimiz oluyor. Onlar Türkçeyi fazla bilmedikleri için iletişim açısından zorlanıyoruz. Bu sene mesela sınıfta 2 tane Suriyeli velim var ve iletişim kuramıyoruz. Yani benim söylediğimi onlar anlamıyor, onların söylediğini ben anlamıyorum. Biraz o konuda sıkıntı yaşıyoruz." (Ö3)

"bazı öğrencilerimizde çift dil olabiliyor, çok nadiren oldu benim yaşadığım ama çift dil durumunda mesela aile sınıfa geldi sınıfta bir etkinlik yapacak, diğer çocuklar anlayabilir. Bu bir sorun mu? Değil. Ama zorluk sayabileceksek, zorluk sayılır." (Ö9)

Tema 2: Çevresel Sorunlar

Katılımcı öğretmenlerin aile katılım çalışmaları sürecinde karşılaştıkları çevresel sorunlara yönelik elde edilen kodlar Tablo 9'da sunulmaktadır.

Tablo 9 .

Öğretmenlerin Aile Katılım Çalışmalarında Karşılaştıkları Çevresel Sorunlar

Tema	Kod	f
Çevresel Sorunlar	Pandemi	5
	Yetersiz çevresel koşullar	2

Katılımcılar aile katılımı çalışmaları sürecinde pandemi ($f=5$) ve yetersiz çevresel koşullardan ($f=2$) kaynaklı olarak sorunlarla karşılaştıklarını belirtmiştir.

Pandemiden kaynaklı olarak sorunlarla karşılaştıklarını ifade eden katılımcılar pandeminin sosyal mesafeyi azalttığını ve bu nedenle toplu etkinlikler yapma konusunda kendilerini kısıtladığını vurgulamaktadırlar. Bu konudaki katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

"Pandemiden dolayı çok da mümkün olmuyor bu aralar aile katılımı." (Ö1)

"Çocuklarla beraber yaptığımız faaliyetlerde de COVID sebebiyle çok fazla velileri sınıf ya da okul içerisindeki etkinliklere davet edemiyoruz. Daha çok ev ya da dışarı faaliyetler düzenliyoruz." (Ö3)

"Ben pandemiden dolayı pek bir aile katılım çalışması yapmadım, belki ikinci dönem başlayabilirim ama şu dönemde açıkçası yapmadım. Sıkıntılı bir süreçten geçtiğimizi düşünüyorum bir de benim sınıfımda ilk başta çok fazla pozitif vaka çıktı, biraz korktum ve yapmak istemedim." (Ö6)

Katılımcılar ayrıca çevresel koşulların yetersizliği nedeniyle aile katılımı çalışmaları sürecinde sorunlar yaşadıklarını ifade etmektedir. Buna göre katılımcılar aynı sınıfın hem sabahçılar hem öğlenciler tarafından kullanıldığını, bu durumun sınıfın yeteri kadar temizlenmesini engellediğini ve bu nedenle aile katılım etkinliklerini yapamadıklarını belirtmişlerdir. Bu konudaki katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

"Sınıfın çok fazla dağıldığı çok fazla pislendiği çalışmalar olabilir. Bu durumda bazı idareciler sabahçı-öğlenci durumlarında özellikle sabahçılar okuldan çıkıyor arada bir temizlik oluyor ya o vakit kısıtlı olduğu için "sınıfları böyle bırakmayalım, bu tarz etkinlikleri daha az yapalım, personellerimiz yetiştirmekte zorlanıyorlar öğlenci gruba temiz bir sınıf bırakabilmek adına" şeklinde olduğu zaman bu sefer veliyle aile katılım çalışmaları kapsamında yaşanacak etkinlikler kısıtlanabiliyor." (Ö9)

"Okulöncesinde 26 çocuk olduğunda sıkıntı yaşıyabiliyoruz: etkinliklerin yetişmesi, tuvalete giderken yaşadıkları temizlik sıkıntıları, giriş çıkışlarda yaşadığımız sıkıntılar. Bunlar olabiliyor. Bu konularda..." (Ö10)

Tema 3: Aileden Kaynaklı Sorunlar

Katılımcı öğretmenlerin aile katılım çalışmaları sürecinde aileden kaynaklı olarak karşılaştıkları sorunlar konusundaki görüşlerinde hareketle oluşturulan kodlar Tablo 10'da sunulmaktadır.

Tablo 10.

Öğretmenlerin Karşılaştıkları Ailesel Sorunlar

Tema	Kod	f
Ailesel Sorunlar	Velinin ilgisizliği	8
	Önyargılı yaklaşım	6
	Velinin çekingen yaklaşması	5
	Ekonomik problemler	4

Katılımcı öğretmenlerin aile katılımı çalışmaları sürecinde aileden kaynaklı olarak karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri dört kod üzerinden sunulmuştur. Buna göre öğretmenler velinin ilgisizliği ($f=8$), önyargılı yaklaşım ($f=6$), velinin utangaç ve çekingen yaklaşması ($f=5$) ve ekonomik problemlerden ($f=4$) kaynaklı sorunlarla karşılaştıklarını belirtmektedir.

Katılımcılar aile katılımı çalışmaları kapsamında aileden kaynaklı olarak velilerin etkinliklere katılma konusundaki ilgisizliğini vurgulamaktadırlar. Katılımcılar velilerin süreçle ilgili bilgi sahibi olmadıkları için aile katılım etkinliklerine ilgisiz davrandıklarını, bunun yanında etkinlikler konusunda bazı ön yargılara sahip olduklarını ve bu durumun aralarında iletişim probleminin neden olduğunu ifade etmektedirler. Konu ile ilişkili öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

"Bazı ailelerde velilerin katılımı biraz zor oluyor. İstekli olmuyorlar, süreçle ilgili bilgi sahibi olmadıkları için katılmak istemiyorlar." (Ö3)

"3 hafta önce, defaatle birkaç kez mesaj attım. Bugün bir veli "Aaa benim bugün haberim oldu, ben de katılmak istiyorum" dedi. Ben de neden bu kadar geç fark ettiğini ve cevap verdiğini sorduğumda "Fark etmemişim, okumamışım" vs. gibi bahanesi oldu. Biraz ilgisizler." (Ö6)

"Veliler arasında da oluyor bu çocuklar arasında da oluyor – daha önceki sorularınıza istinaden- bir önyargı oluyor. (Ö2)

"Veli sınıfa geldi-ki yine ben böyle bir şey yaşamadım ama yaşanabilecek bir şey olduğunu düşündüğüm için söylüyorum - kibar olmayan bir dille konuşan bir veliyse sınıfa geldiğinde de bu şekilde davranması kendi çocuğuna diğer öğrenciler tarafından farklı görülebilir ya da kendi çocuğu kendini kötü hissedebilir." (Ö9)

Diğer taraftan katılımcılar velilerin toplum karşısında konuşma, kendini ifade etme ve bir topluluğa hitap etme gibi etkinliklere çok alışkın olmadıklarını ve bu nedenle bu tür etkinlikleri gerçekleştirirken utandıklarını ve çekingen davrandıklarını düşünmektedir. Bu durum öğretmenlerin aşağıdaki görüşleri ile açığa çıkmaktadır.

"Bir görevlendirme yapsak dahi gruba diyorum "Siz neler yapmak istersiniz?" orada bile sorumluluk almaya çekiniyorlar. Kendi sorumluluğunu bilse, herkes kendine düşen payı aldığıda süre daha hızlı ilerlemiş oluyor." (Ö5)

"...Mesela birlikte oyun oynuyoruz. Veli ilk başta çekingen kalıyor, kendini ifade etmede güçlük yaşayabiliyor. Hem Bedensel olarak oyuna katılma anlamında hem de sözel olarak kendini ifade etme aşamasında. Bu yüzden ilk başta bir zorluk yaşanabiliyor." (Ö9)

Katılımcıların aile katılımı etkinliği sürecinde ailesel kaynaklı olarak karşılaştıkları bir başka sorun alanı ise ekonomik sorunlardır. Öğretmenler ailelerin materyal tedarik etme konusunda isteksiz olduklarını bunu ekstra bir maliyet olarak algıladıklarını ve çoğu zaman materyalleri temin etmediklerini ifade etmektedirler. Öğrencilerin materyal getirmediği durumda ise materyalleri kendilerinin temin ettiğini ve bu durumun kendilerine fazladan maliyet oluşturduğunu vurgulamaktadırlar. Bu konudaki katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

"Malzeme tedarik edemediğimiz şeyler oldu- ekstradan almak istemiyorlar bazı şeyleri...." (Ö1)

"Ekonomik sorunlar da var. Buradaki velilerin çoğu baba çalışan, anne ev hanımı. Bu da velilerin ekonomik olarak çok fazla iyi olmadığını gösteriyor açıkçası." (Ö3)

"Genelde malzemeleri veliler temin ediyorlardı. Onlar edemediği zaman ben temin ediyordum ama tabii bu maddi bir külfet." (Ö6)

Tema 4: Yönetimden Kaynaklı Sorunlar

Katılımcı öğretmenlerin aile katılım çalışmaları sürecinde okul yönetiminden kaynaklı olarak karşılaştıkları sorunlar konusundaki görüşlerinde hareketle oluşturulan kodlar Tablo 11'de sunulmaktadır.

Tablo 11

Öğretmenlerin Yönetimden Kaynaklı Olarak Karşılaştıkları Sorunlar

Tema	Kod	f
Yönetimden Kaynaklı Sorunlar	Yönetimin Uygulamaları Desteklememesi/Mobbing	1

Öğretmenlerin aile katılımı çalışmaları sürecinde okul yönetiminden kaynaklı olarak karşılaştıkları sorunlar bir kod üzerinden sunulmuştur. Katılımcılardan biri yönetimden kaynaklı olarak yönetim uygulamaları desteklememesi ve mobbing uygulaması sorununu öne sürmüştür. Bu konuyla ilişkili katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

"Mobbing uygulamasıdır, şudur budur tarzı vardı müdürümüzün. O yüzden hangi konuda özel hayata bile müdahale vardı. Giyim kuşama, şuna buna... Buna varana kadar müdahale varken ben zaten eski görev yerim – ilk atandığım yerde- açıkçası okula zoraki gidiyordum. Bu bir öğretmen için çok acı verici. Ben istifa noktasına kadar gelmişim. O yüzden açıkçası kendime odaklanmak zorunda kalmışım. Çocuklara belki verimli bile olamamışumdur işin açığı konuşmak gerekirse. O yüzden eski görev yerimizde bu tarz çalışmalar mümkün olmadı yani. Desteklemiyordu hiçbir şekilde. Genelde ket vururdu çalışmalarımıza. Okul içindeki problemler ayrıca dışarıya yansıtılmazdı. Dışarıya karşı çok iyi hoştuk ama okul içinde gerçekten büyük sıkıntılarımız vardı. Öğretmenlerin çalışma şevkini kırdığı için biz mesela sosyal etkinliklere yönelemezdik bile. Sadece o gün planımızda ne varsa sığ bir şekilde işler çıkardık." (Ö8)

Okul Yöneticilerinin Aile Katılımı Çalışmaları Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar

Okul yöneticilerinin aile katılımı çalışmaları sürecinde karşılaştıkları sorunlar "Sosyo-Kültürel Sorunlar", "Çevresel Sorunlar", "Aileden Kaynaklı Sorunlar" ve "Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar" olmak üzere dört tema altında ele alınacaktır.

Tema 1: Sosyo-Kültürel Sorunlar

Okul yöneticilerinin aile katılım çalışmaları sürecinde karşılaştıkları sosyo-kültürel sorunlara yönelik elde edilen kodlar Tablo 12'de sunulmaktadır.

Tablo 12

Okul Yöneticilerinin Aile Katılım Çalışmalarında Karşılaştıkları Sosyo-Kültürel Sorunlar

Tema	Kod	f
Sosyo-Kültürel Sorunlar	Ataerkil toplum yapısı	7
	Dil bariyeri	1

Katılımcılar aile katılımı çalışmaları sürecinde ataerkil toplum yapısı ($f=7$) ve dil bariyeri ($f=1$) sorunlarıyla karşılaştıklarını belirtmektedirler. Katılımcılar okulun bulunduğu mahallenin sosyoekonomik düzeyi ile ilişkili olarak genellikle babaların çalıştığını annelerin ise ev hanımı olduğunu bu nedenle etkinliklere daha çok annelerin katıldığını ve mahallenin sosyo-kültürel düzeyi nedeniyle ailelerle dil problemi yaşadıklarını vurgulamaktadırlar. Konuyla ilişkili katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

"Bulduğumuz mahallenin sosyoekonomik düzeyine ve içine bulunduğu durumu göz önünde bulundurursak genelde babalar çalışan, anneler ise ev hanımı olan veli profiline sahibiz. Bu yüzden de genellikle anneler aile katılım etkinliklerine katılıyorlar." (Y2)

"Dil anlamında da farklı ülkeler, farklı anadiller söz konusu orada, onu anladım. Dolayısıyla iletişim problemi de olabiliyor. Ortaokul öğrencimizde de anasınıfında da olabiliyor. Öğrenci Türkçeyi öğrenmiş bir şekilde ama veli öğrenememiş, çocuk tercüme ediyor bize. Veliler de orada kendi arasında farklı diller bilen veliler de oluyor – öyle bir bölge burası-öyle sorunlar, bu tip iletişim problemleri olabiliyor etkinliklerde. En son etkinlikte de biraz bunu hissettim." Bu durum neden kaynaklanabilir, tabii aile yapısından kaynaklı olabilir." (Y4)

Tema 2: Çevresel Sorunlar

Okul yöneticilerinin aile katılım çalışmaları sürecinde karşılaştıkları çevresel sorunlara yönelik elde edilen kodlar Tablo 13'de sunulmaktadır.

Tablo 13

Okul Yöneticilerinin Aile Katılım Çalışmalarında Karşılaştıkları Çevresel Sorunlar

Tema	Kod	f
Çevresel Sorunlar	Pandemi	5
	Yetersiz çevresel koşullar	1
	Teknoloji	1

Katılımcılar aile katılımı çalışmaları sürecinde pandemi ($f=5$), yetersiz çevresel koşullar ($f=1$) ve teknoloji ($f=1$) kaynaklı sorunlarla karşılaştıklarını belirtmektedirler. Okul yöneticileri de tıpkı öğretmenler gibi pandemi koşullarının etkinlikleri kısıtladığını, okulun coğrafi konumunun aile katılım etkinlikleri açısından dezavantajlı konumda olduğunu vurgulamaktadırlar. Bu konudaki katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

"Biraz da virüsten, salgından dolayı veliler biraz daha geri planda." (Y1)

"Şu anki güncel olan sorunumuzdan bahsedeyim: COVID dolayısıyla yaklaşık 2020 Mart'tan beri aile katılım etkinliklerimizi olumsuz yönde etkiliyor. Çünkü hijyen ve sosyal mesafe kurallarını sağlamak sebebiyle aile ziyaret saatlerimizi kısaltmak ve gün içindeki sıklıklarını azaltmak zorunda kaldık. Birinci olumsuz yönü bu durum." (Y2)

"Olduğumuz yer itibarıyla çok fazla toplu ulaşımına müsait bir yer değil. Velinin de kendi özel aracı yoksa ve uzak bir yerde oturuyorsa gerçek anlamda sorun teşkil ediyor onun için özellikle başka çocuğu olan veliler. Çünkü özel araç olmada uzak yerlere başka bir çocukla seyahat etmek gerçekten bir sıkıntı." (Y7)

Bunun yanında Y7 aile katılım etkinliklerinde teknolojiden kaynaklı sorunlarla karşılaştığını velilerin teknoloji kullanma becerisinin düşük olduğunu veya gerekli teknolojik cihaza sahip olmadığını bu durumun kendileri açısından önemli bir sorun alanı olduğunu vurgulamaktadır. Katılımcılar bunu aşağıdaki gibi ifade etmektedir:

"ailenin teknoloji kullanımı mesela... Aile katılımını Zoom üzerinden ya da Whatsapp, üzerinden yapacağız diyelim. Bunlara teknoloji olan şeylerde, aile bunları bilmiyor. "Zoom nedir" diye soruyor mesela "internetim yok" diyorlar mesela. İnternet olmadığı için Zoom toplantılarına katılmıyorlar, onu yaşıyoruz. Bilgisayar, tablet olmadığı zaman katılmıyorlar. Telefonda da ya internetleri bitiyor bir şekilde, evde internet olmadığı için. O tarz sıkıntılar yaşanıyor." (Y7)

Tema 3: Aileden Kaynaklı Sorunlar

Okul yöneticilerinin aile katılım çalışmaları sürecinde aileden kaynaklı olarak karşılaştıkları sorunlara yönelik elde edilen kodlar Tablo 14'de sunulmaktadır.

Tablo 14

Okul Yöneticilerinin Aile Katılım Çalışmalarında Aileden Kaynaklı Karşılaştıkları Sorunlar

Tema	Kod	f
Ailesel Sorunlar	Velinin ilgisizliği	5
	İletişim eksikliği ve önyargılı yaklaşım	3
	Velinin çekingen yaklaşması	4
	Ekonomik problemler	2

Katılımcılar velinin ilgisizliği ($f=5$), iletişim eksikliği ve önyargılı yaklaşımı ($f=3$), velinin utangaç ve çekingen yaklaşması ($f=4$) ve ekonomik problemlerden ($f=2$) kaynaklı olarak sorunlarla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir.

Okul yöneticileri de tıpkı öğretmenler gibi velilerin aile katılım etkinliklerine ilgisiz ve çekingen davrandığını ve bu konuda iletişim sorunları yaşadıklarını vurgulamaktadırlar. Bu konudaki katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

"Diyoruz ki "Tüm velilerin katılacağı aile katılım etkinliğimiz vardır" burada bazı veliler bir şekilde oraya ilgisiz davranabiliyor, orada alacağı bir materyali almayabiliyor ya da oraya sunacağı katkıyı sunmayabiliyor, o rolü üstlenemeyebiliyor. Dolayısıyla aile durumlardan kaynaklı sorunlar yaşanabiliyor." (Y4)

"Genellikle şu sıralar en fazla yaşadığımız sıkıntı da annelerin babalara durumu farklı anlatması, babaların da- mesela bizim telefon numaramıza bir yerden ulaştıkları zaman- konuyu daha farklı bizlere yansıtması. Oluşan konuyla babaya anlatılan konu çok farklı oluyor. Bu da bizi acayip bir..." (Y6)

Diğer taraftan katılımcılar velilerin gerekli ilgiyi göstermediklerini bazı velilerin ise ekonomik olarak dezavantajlı konumda olması nedeniyle çocuklarıyla yeteri kadar ilgilenemediklerini vurgulamaktadırlar. Bununla ilişkili katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

"...daha fazla para kazanacağını başka alanlarda gördüğü için eğitimi önceleyemeyebiliyor." (Y1)

"bahsettiğim gibi, içinde bulunduğumuz okulun bulunduğu mahallesinin sosyoekonomik durumu. Babaların çalışması, maddi durumun zayıf olması, annelerin ev hanımlığı mesleğini tercih etmesi ya da evde çok çocuk olduğu için birinin evde kalması, çekirdek aileye sahip olmaları – geniş aile olmadıkları için bakacak biri yok çocuğa- bu şekilde, bu sebeplerden dolayı." (Y2)

"Erkek – özellikle bu çevrede ve bu sosyoekonomik düzeyde – erkekler mutlaka okul saatlerinde iştedir zaten, çocukla bakması, okulla iletişim kurması dolayısıyla mesai saatleri dışına denk gelir çalışma saatinden dolayı." (Y4)

Tema 4: Öğretmen Kaynaklı Sorunlar

Okul yöneticilerinin aile katılım çalışmaları sürecinde öğretmenlerden kaynaklı olarak karşılaştıkları sorunlara yönelik elde edilen kodlar Tablo 15’de sunulmaktadır.

Tablo 15

Okul Yöneticilerinin Aile Katılım Çalışmalarında Öğretmen Kaynaklı Karşılaştıkları Sorunlar

Tema	Kod	f
Öğretmen Kaynaklı Sorunlar	Öğretmenlerin bilgi/ deneyim eksikliği	3
	Etkinliklere karşı direnç gösterme	1

Katılımcılar, öğretmenlerin bilgi ve deneyim eksikliği (f=3) ve etkinliklere karşı direnç göstermesi (f=1) konusunda sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir.

Katılımcılar, öğretmenlerin aile katılımı etkinlikleri konusunda bilgi ve deneyim açısından gerekli donanıma sahip olmadıklarını ayrıca bu etkinlikleri iş yükü olarak gördükleri için etkinlik düzenleme konusunda direnç gösterdiklerini vurgulamaktadırlar. Konuyla ilişkili katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

"Özel eğitim öğretmenlerimiz de bu konuda eğitilmiş ancak özellikle ülkemizdeki en büyük sıkıntı alan dışı olan öğretmen grupları. 80 saatlik bir özel eğitim uygulamasından sonra sınıfa gelmiş fakat öğretmen olmayan arkadaşlarımız bazı noktalarda durumu kontrolden çıkarabiliyorlar. Yanlış bir şey de kullanmak istemiyorum, en nihayetinde beraber çalışıyoruz. Tabii bu onların suçu değil. Sonuçta pedagojik formasyon bunun için var. Dolayısıyla hiç kimseyi almadığı bir eğitimden dolayı yargulamamalıyız. Sıkıntı işin özünü kavrayamamak, işin temeline inememekten kaynaklanıyor." (Y7)

"...öğretmenler maalesef ki iş yükleri çok fazla, bu sebeple de genellikle mesai dışı saatlerini buna ayırmak zorundalar aslında. Mesai saatleri içerisinde yetişemiyorlar, yetişmeleri mümkün değil çünkü sınıflar çok kalabalık, öğrenci sayısı çok fazla, veli profili zaten sizi uğraştıracak bir profil. Gerçekten ihtiyacı olan, rehberliğe ihtiyacı olan, veliler.

Dolayısıyla öğretmenler de kendilerinin de özel bir aile ortamları olduğu için ya da özel problemleri olduğu için yetişemedikleri noktalarda bu tarz çalışmaları yapmaya karşı biraz dirençliler." (Y5)

Katılımcıların Aile Katılımı Çalışmaları Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Çözümüne İlişkin Önerileri

Araştırmanın ikinci araştırma sorusu kapsamında katılımcıların aile katılımı çalışmaları sürecinde karşılaştıkları sorunların çözümüne yönelik önerileri incelenmiştir. Bu kapsamda katılımcıların görüşleri öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin olmak üzere ayrı ayrı ele alınmıştır.

Öğretmenlerin Aile Katılımı Çalışmaları Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Çözümüne İlişkin Önerileri

Katılımcı öğretmenlerin aile katılımı çalışmaları sürecinde karşı karşıya kaldıkları sorunların çözümüne ilişkin önerilerinden hareketle oluşturulan kategori ve kodlar Tablo 16'da sunulmaktadır.

Tablo 16.

Öğretmenlerin Aile Katılımı Çalışmaları Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Çözümüne İlişkin Önerileri

Tema	Kategori	Kod	f	
Çözüm Önerileri	Velilere yönelik	Veliyi bilinçlendirme/bilgilendirme	9	
		Babanın katılımını sağlama	5	
		Veliyi teşvik etme	3	
	Yöneticilere yönelik	Öğretmenlere yönelik	Her aileye uygun etkinlik düzenleme	3
		Yöneticilere yönelik	Eğitimci-yönetici iş birliği ve desteği	5
			Çevresel koşulları iyileştirme	2

Öğretmenlerin aile katılımı sürecinde karşı karşıya kaldıkları sorunların çözümüne ilişkin önerileri dört kategori üzerinden sunulmuştur. Buna göre öğretmenler velilere, çocuklara, öğretmenlere ve yöneticilere yönelik öneriler getirmişlerdir.

Katılımcılar aile katılım çalışmalarında karşılaştıkları sorunlara ilişkin velilere yönelik olarak veliyi bilinçlendirme ve bilgilendirme ($f=9$), babanın katılımını sağlama ($f=5$) ve veliyi teşvik etme ($f=3$) gibi çözüm önerileri sunmaktadırlar. Konuyla ilişkili katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

"Doğrusu veliyle konuşup, bunların normal olduğunu, çocuğun mükemmel bir şey yapmayacağını, yapamayacağını, elinden bu kadar geldiğini o şekilde bir şeyler söylüyoruz, veliyi yatıştırmaya çalışıyoruz, bilgilendirmeye çalışıyoruz." (Ö1)

"Bu sorunların çözümünü noktasında öncelikle babaların biraz daha katılımı, babaların biraz daha katılımı için öğretmenlere tabii iş düşüyor. Biraz daha birlikte yapılırsa bazı şeyler tek bir kanala yüklenmeden daha... Görev ve sorumluluk şeklinde değil de kesin çizgilerle ayrılmış çocuk üzerindeki görev ve sorumluluktan kastım şu, baba daha çok somut ve maddi şeylerle ilgilenir, anne daha çok soyut şeylerle ilgilenme gibi bir görev ayrımındansa biraz daha iç içe geçmiş bir durum olursa bu sefer." (Ö9)

"Benim genelde şöyle bir yöntemim oluyordu. Birinci dönem etkinlikleri yaptıktan sonra etkinlikleri yapan velilerimiz için bir teşekkür belgesi hazırlıyordum. Sonra bu teşekkür belgesini karne gününde velilerime veriyordum. Böylece alanlar çok mutlu oluyor ve önere oluyorlar. Diğerleri de motive oluyor bununla ilgili. O zaman etkili oluyor." (Ö6)

Katılımcılar çocuklara yönelik olarak ise çocuğun eğitim düzenini sağlama ($f=1$) ve yaratıcılığını geliştirme ($f=1$) konusunda öneriler sunmaktadırlar. Bu konudaki öğretmen görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

"Son olarak şunu eklemek istiyorum, öğretmenin verdiği ev ödevleri, aile katılımları, aile içerisinde hep beraber yapılmalı ve düzenli bir ders programı oluşturulmalı. Çocukta her zaman düzen önemlidir bence çünkü temelde başlıyor, ileriye yönelik devam ediyor.

Beraber oyun oynasınlar, mutfakta beraber vakit geçirsinler, öz bakım becerileri olarak iş birliği yapsınlar, sofrayı beraber kursunlar. Aile ve çocuğun beraber sürekli vakit geçirmesi gerekiyor ama verimli vakit geçirmesi gerekiyor. Şöyle bir şey değil, sürekli çocukla bir şey yapmak gerekiyor değil. Kısa ve öz olsun, çocuk o doyuma ulaşsın." (Ö2)

"Beklentilerim şu yönde, genel olarak ben liste hazırlayıp veriyorum ama sonrasında ekliyorum, 'eğer sizin kendi yapma istediğiniz bir hobiniz varsa, evde çocuğunuzla birlikte yapmaktan zevk aldığınız ya da merak ettiğiniz ve öğrenip sınıfta anlatmak istediğiniz bir şey varsa siz de ekleyebilirsiniz' diyorum ama bu genelde cevapsız kalıyor, öğretmenin verdiği listeye uymaya çalışıyorlar. Benim beklentim biraz daha farklı, kendi ailelerinin sevdiği bir şeylerin gelip sınıfta sunulması. Hem aile ortamının daha zenginleşeceğini düşünüyorum bu şekilde hem de geldiklerinde daha kendilerinden bir şey sunmuş oldukları için çocuğun da kendini daha iyi hissedeceğini, kendi ailesini sınıfa taşıyıp arkadaşlarıyla paylaşmış olursa daha etkisi olacağını düşünüyorum hazır bir şey uygulamaktansa." (Ö10)

Katılımcılar meslektaşlarına yönelik olarak her aileye uygun etkinlik düzenleme ($f=3$) konusunda öneriler sunmaktadırlar. Bu konudaki örnek bir katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

"Her düzeye, ailenin maddi durumuna biraz gelenek görenek çok fazla aşmayacak şekilde o tarza göre ayarlamaya çalışıyoruz." (Ö1)

Katılımcılar son olarak okul yöneticilerine yönelik olarak eğitimci-yönetici işbirliği ve desteğini sağlama ($f=5$) ve çevresel koşulları iyileştirme ($f=2$) konusunda öneriler sunmaktadırlar. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıdaki gibidir:

"Bir eksikliğimiz olduğunda müdür yardımcılarına iletiyoruz. Bir materyal eksikliği, bir malzeme eksikliği. O zaman hemen bize "Yapın bir liste, başka hocaların da eksikliği varsa yazın". O getiriyor, kırtasiyeden geliyor sonra biz hazırlık çalışmalarımızı yapıyoruz." (Ö8)

"Öncelikle ben sınıfı temizlemeye çalışıyorum, personellere daha az yük bırakacak ve yetiştirebilecekleri şekilde. Sorun bundan değil başka bir şeyden kaynaklansaydı derdim ki etkinliği başka bir yerde yapabilir miyiz? Sınıfta yapmayalım da bir gezi sırasında yapalım ya da ondan kaynaklansa başka bir şeyden kaynaklansa duruma göre bir şekilde çözüm üretebiliriz." (Ö9)

Okul yöneticilerinin Aile Katılımı Çalışmaları Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Çözümüne İlişkin Önerileri

Okul yöneticilerinin aile katılımı çalışmaları sürecinde karşılaştıkları sorunların çözümüne ilişkin önerilerinden hareketle oluşturulan kategori ve kodlar Tablo 17'de sunulmaktadır.

Tablo 17.

Okul Yöneticilerinin Aile Katılımı Çalışmaları Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Çözümüne İlişkin Önerileri

Tema	Kategori	Kod	f	
Çözüm Önerileri	Velilere yönelik	Veliyi bilinçlendirme/bilgilendirme	6	
		Babann katılımını sağlama	2	
		Veliyi teşvik etme	2	
	Yöneticilere yönelik	Her aileye uygun etkinlik düzenleme	3	
		Öğretmenlere yönelik	Eğitiminin kendini geliştirmesi	5
		Eğitiminin planlı olması	2	
		Eğitimci-Yönetici İş Birliği ve Desteği	4	

Okul yöneticilerinin aile katılımı sürecinde karşı karşıya kaldıkları sorunların çözümüne ilişkin önerileri dört kategori üzerinden sunulmuştur. Buna göre öğretmenler velilere, çocuklara, öğretmenlere ve yöneticilere yönelik öneriler getirmişlerdir.

Okul yöneticileri de tıpkı öğretmenler gibi velilere yönelik olarak veli bilinçlendirme ve bilgilendirme ($f=6$), babanın katılımını sağlama ($f=2$) ve veliyi teşvik etme ($f=2$) çalışmalarını önermektedirler. Konuyla ilişkili katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

"Bu sorunların çözümü konusunda, eğitimin ne kadar gerekli olduğu konusunda velilerle birebir diyalog şeklinde, ikna ederek yani hayatın sadece gidip bakkaldan ekmek almaktan ibaret olmadığını, deneyimin, düşüncenin, hayata bakış açısının çok önemli olduğunu söyleyebildiğimiz kadar - çok fazla veli olmasa da- böyle sıkıntı yaşadığımız velilere izah ediyoruz." (Y1)

"Biraz daha fazla oyun falan oynarken baba da etkinliklere katılsın diyoruz." (Y3)

"Çocuğu için yani diyoruz ki: 'Bu senin çocuğun için, eğitimi için'. Böyle deyince öğretmeni de çocuğu da kırmıyorlar. Çocuk geri kalmasin bir şeyden diye bu şekilde ikna edici tavır sergilediğiniz zaman velinin yapmayacağı şey yok çocuğu için." (Y3)

Katılımcılardan biri ise çocuklara yönelik olarak çocuğun eğitim düzenini sağlamayı ($f=1$) önermektedir:

"Öncelikle düzey olarak birbirine yakın çocukları aynı sınıfta eğitim vermeye çalışıyoruz. Birbirine yakın düzeydeki çocukların eğitimi daha kolay oluyor çünkü izlenen yöntem ne kadar birbirine yaklaşırsa çocukların eğitimden yararlanabileceği maksimum süre artıyor." (Y7)

Katılımcılar öğretmenlere yönelik olarak ise her aileye uygun etkinlik düzenlenmesi ($f=3$) öğretmenlerin kendini geliştirmesi ($f=5$) ve planlı olması ($f=2$) önerilerinde bulunmaktadır. Konuyla ilişkili katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

"Ortak değerde buluşma noktasında, zaten ortak amaç çocukların iyi bir eğitim alması, bu sürece ailelerin de katılması. Bu süreci bir şekilde devam ettirmeleri. Tabii ki kendi kültürlerinden vazgeçmeleri değil de ortak bir kültürde, noktada, değerde buluşma noktasında hareket edilip bu durumu çözmeye çalışıyoruz." (Y4)

"Bununla ilgili benim en önemli çözüm önerim Bakanlığın eğitim fakültelerinde 3. Ve 4. Sınıflarda öğretmenleri üniversitelerde değil de okullarda bizzat stajyer olarak ya da başka bir şekilde haftada iki gün hatta 3 gün şeklinde bunu öğretmenlerin iyi bir şekilde yetişmesi sağlayabilir. Sürece daha erken girerek." (Y1)

"Öğretmenlerden beklentilerim gerekli planlamaları yapıp velilere duyurmaları ve bu etkinlikleri zamanında yapmaları." (Y3)

Katılımcılarda son olarak yöneticilere yönelik ise eğitimci yönetici iş birliği ve desteğini sağlama ($f=4$) önerisinde bulunmaktadır. Örnek bir katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

"Öğretmenlerin materyal, araç gereç ve diğer işlemlerle ilgili öğrencilerin yapabileceği etkinlikler kapsamında idarenin kolaylaştırılması açısından böyle bir çalışma var." (Y1)

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışma okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin okul öncesi eğitimde aile katılım çalışmalarını uygulama sürecinde yaşadıkları deneyimleri ve karşı karşıya kaldıkları sorunları açığa çıkarmayı ve bu sorunların çözümüne ilişkin önerilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın birinci araştırma sorusu kapsamında katılımcıların aile katılımı çalışmaları konusundaki görüşleri incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar katılımcı öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin aile katılımı çalışmaları konusunda karşılıklı olarak planlama, fikir alışverişi, motivasyon ve materyal paylaşımı konusunda koordinasyon sağladıkları belirlenmiştir. Ayrıca aile katılım çalışmalarının öğretimi pekiştirme, öğrenimin niteliğini artırma, özgüven ve öğrenci motivasyonu sağlama açısından eğitim sürecine olumlu katkısı olduğuna ilişkin görüş bildirdikleri görülmüştür. Bu

bulgulardan hareketle öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin aile katılımı çalışmaları ile ilgili farkındalıklarının olduğu bu etkinliklerin çocukların akademik başarısı ve gelişimsel başarısı üzerinde etkisi olduğuna ilişkin inançlarının olduğu söylenebilir. Bu durum öğretmenler ve okul yöneticilerinin geçmiş tecrübelerinden hareketle aileleri daha ilgili olan çocukların daha başarılı olduğundan kaynaklanmış olabilir. Bu sonuç Toran ve Özgen (2018) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla da desteklenmektedir. Söz konusu araştırmada araştırmacılar katılımcıların okul öncesi eğitim sürecinde aile katılım çalışmalarının çocuk açısından faydalı olduğunu düşündükleri belirlenmiştir. Benzer şekilde Erdoğan ve Demirkasımoğlu (2010) da yapmış oldukları araştırmada öğretmenlerin ve yöneticilerin ailelerin eğitim sürecine dahil olmasının gerekliliği konusunda hem fikir olduklarını bu konuda farkındalık seviyelerinin yüksek olduğunu tespit etmiştir. Konuya ilişkin literatürde aile katılımının çocuklar üzerindeki olumlu etkilerini ortaya koymaktadır. Aile katılım çalışmalarının çocukların akademik ve sosyal becerileri üzerinde olumlu etkisi olduğuna ilişkin geniş bir literatür bulunmaktadır (Coleman 1987; Mazer ve Thompson, 2017; Tezel Şahin ve Kalburan, 2009). Bu araştırmalardan birinde okul öncesi dönemde aile katılım etkinliklerinin çocukların yeni davranışları öğrenmeleri, bu davranışları kalıcı hale getirmeleri, problem çözme, araştırma yapma, inceleme yapma ve okula hazırlık gibi becerileri kazanmaları üzerinde etkili olduğu vurgulanmaktadır (Mazer ve Thompson, 2017).

Araştırmanın ikinci araştırma sorusu kapsamında katılımcıların aile katılım çalışmaları sürecinde karşılaştıkları sorunlar incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar katılımcıların aile katılım çalışmaları sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin öğretmenlerin; sosyo-kültürel, çevresel, aileden kaynaklı ve okul yönetiminden kaynaklı sorunlarla karşılaştıkları, okul yöneticilerinin ise sosyo-kültürel, çevresel, aileden kaynaklı ve öğretmenlerden kaynaklı sorunlarla karşılaştıkları belirlenmiştir. Aile katılım çalışmalarında okul yönetimi ve öğretmenlerin birlikte sorumluluk üstlenme yükümlülükleri olduğu düşünüldüğünde bu süreçte hem öğretmenlerin hem de okul yöneticilerinin karşılıklı olarak birbirlerinden kaynaklı sorunlarla karşılaştıkları söylenebilir. Bu durum öğretmenlerin sorumluluğu okul yönetimine bırakmasından, yönetimin sorumluluğu öğretmenlere bırakmasından ya da aralarındaki iletişimsizlikten kaynaklanmış olabilir. Bu bulgu ile Erdoğan ve Demirkasımoğlu (2010) tarafından yapılan araştırma bulguları örtüşmektedir. Ailelerin eğitim sürecine katılmana yönelik yönetici ve öğretmen görüşlerinin ele alındığı söz konusu araştırmada aile katılım çalışmaları sürecinde hem öğretmenlerin hem de yöneticilerin karşılıklı olarak sorunlarla karşılaştıkları tespit edilmiştir.

Her ne kadar öğretmenler ve yöneticiler karşılıklı olarak birbirlerinden kaynaklı sorunlarla karşılaştıklarını vurgulasalar da her iki tarafın da aile katılım sürecinde karşılaştıkları ortak sorunlar bulunmaktadır. Bu sorunlardan birisi sosyal ve kültürel sorunlardır. Hem öğretmenler hem de yöneticiler sosyal ve kültürel sorunlar kapsamında toplumun ataerkil yapısından kaynaklı olarak babaların etkinliklere ilgi göstermemesi ve dil bariyeri gibi sorunlarla karşılaştıklarını vurgulamışlardır. Aile katılım çalışmalarına annelerin daha istekli olduklarına yönelik sonuç literatür tarafından da desteklenmektedir. Atakan (2010) okul öncesi eğitimde aile katılımı çalışmaları ile ilgili öğretmenlerin ve ebeveynlerin görüşlerini ele aldığı çalışmasında öğretmenlerin aile katılım çalışmalarına annelerin daha fazla istekli oldukları belirttiklerini tespit etmiştir. Benzer şekilde Bridge (2001) de İngiltere örneğinde yaptığı çalışmasında okul öncesi eğitim kurumlarında annelerin babalara kıyasla okulla daha fazla iletişim geçtiklerini ve çocuklarının hem sosyal hem de eğitimsel gelişimlerine daha fazla çaba sarf ettiklerini tespit etmiştir. Sarıtaş ve arkadaşları ise (2016) özellikle yabancı uyruklu öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan en temel sorunlardan birisinin dil sorunu olduğunu dil sorununun okul aile işbirliğini de etkilediğini vurgulamaktadırlar.

Araştırmanın ikinci araştırma sorusu kapsamında elde edilen bir başka sonuç ise hem öğretmenlerin hem de yöneticilerin pandeminin aile katılım çalışmaları sürecini kesintiye uğrattığını düşünmeleridir. Bu sonuç ise pandeminin sürecinde herkesin eve kapanmasından, sosyalliğin azalmış olmasından kaynaklanmış olabilir. Gündoğdu'nun (2021) da belirttiği gibi pandemi koşullarının etkisinin en olumsuz şekilde hissedildiği alanlardan birisi eğitim sistemidir. Pandemi ile birlikte salgının yayılmasını önleyebilmek amacıyla 16 Mart 2020 tarihinde Türkiye'de okullara önce iki hafta süreyle ara verilmiş daha sonra 23 Mart 2020 tarihinde ise okul öncesi dönemden liseye kadar tüm eğitim ve öğretim de uzaktan eğitime geçilmiştir. Bu durum aile katılım çalışmalarını da etkilemiştir.

Araştırma sonucunda hem öğretmenlerin hem de okul yöneticilerinin ortak görüş bildirdikleri bir başka alan ise aile katılımı çalışmaları sürecinde aileden kaynaklı sorunlardır. Buna göre hem

öğretmenler hem de okul yöneticileri velinin ilgisizliği, iletişim eksikliği ve önyargılı yaklaşım, velinin utangaç ve çekingen yaklaşması ve ailenin ekonomik anlamda yetersizliği gibi konularda sorunlarla karşılaştıklarını vurgulamışlardır. Bu sonuç literatürdeki diğer araştırma bulgularıyla da desteklenmektedir. Bilaloğlu ve Arnas (2019) çalışmalarında öğretmenlerin aile katılımı konusunda yeterli düzeye bilgiye sahibi olmadıklarını bu durumun yöneticilerin aileyle iletişim sorunları yaşamasına neden olduğunu ortaya koymuştur. Aynı şekilde Toran ve Özgen (2018) ise öğretmenlerin ebeveynlerin yoğun iş temposuna sahip olmaları nedeniyle aile katılım çalışmalarına yeteri kadar zaman ayıramamaları, ebeveynlerin aile katılımı çalışmaları ile ilgili bilgi eksikliği yaşamaları nedeniyle aile katılım çalışmalarına ilgisiz yaklaşımları gibi sorunlar yaşadıklarını belirlemiştir. Benzer şekilde Kılıç (2015) da öğretmenlerin aile katılımı çalışmaları kapsamında karşılaştıkları en temel zorluğun ailelerin bu tür etkinliklere katılmayı istememeleri olduğunu bulgulamıştır. Ersen (2020) ise araştırmasında öğretmenler ve yöneticiler açısından ekonomik durumun ve buna eşlik eden bilinçsizliğin aile katılım çalışmalarında bir engel olduğu belirtmektedir. Benzer şekilde, Kolay (2004) da ailelerin ekonomik durumlarının yetersiz olmasının ailelerin okuldaki eğitim etkinliklerine katılımını engelleyen başlıca sebepler arasında olduğunu belirtmektedir.

Araştırma sonucunda elde edilen bir başka sonuç ise öğretmenlerin okul yöneticilerinden kaynaklı olarak yönetimin uygulamaları desteklememesi sorunuyla karşılaştıkları; okul yöneticilerinin ise öğretmenlerden kaynaklı olarak bilgi ve deneyim eksikliği ve etkinliklere direnç gösterme sorunlarıyla karşılaştıklarıdır. Bu durum öğretmen ve yönetimin bazı konularda farklı görüşte olmalarından kaynaklanmış olabilir. Öğretmenlerin bazı düşüncesi yönetime uymamaktayken, yönetimin bazı düşünceleri ise öğretmenlere uymamaktadır. Ekinci (2019) tarafından yürütülen araştırma bulguları bu sonuçları desteklemektedir. Söz konusu çalışmada öğretmenlerin aile katılımı etkinlikleri sürecinde yönetimin müdahalesi, yönetici tutarsızlığı gibi sorunlarla karşılaştıkları; yöneticilerin ise öğretmenlerin güncel yöntem ve teknikleri kullanmaması ve yeniliğe kapalı olması gibi sorunlarla karşılaştıkları ortaya konulmuştur. Ensari ve Zembat (1999) da araştırmalarında öğretmenler açısından yönetici tutumunun işbirliği açısından engel oluşturduğunu belirlemiştir. Oktay ve arkadaşları (2003) ise öğretmenlerin aile katılım çalışmaları konusunda yeterli bilgiye ve donanıma sahip olmamalarının aile katılım etkinlikleri açısından önemli bir sorun olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırmanın üçüncü araştırma sorusu kapsamında katılımcıların aile katılım çalışmaları sürecinde karşılaştıkları sorunların çözümüne ilişkin önerileri incelenmiştir. Araştırmanın sonunda her ne kadar okul yöneticileri ve öğretmenler aile katılımı çalışmaları sürecinde farklı sorunlarla karşılaşsalar da bu sorunların çözümüne yönelik benzer stratejiler geliştirdikleri görülmüştür. Buna göre okul yöneticileri ve öğretmenler veli bilgilendirme, veliyi teşvik etme ve eğitimci-yönetici iş birliği ve desteği sağlama konusunda ortak görüş bildirmiştir. Bu durum öğretmen ve yönetimin öğrencilerin başarısını düşünmelerinden, aile katılımları ve yönetim-öğretmen iş birliği sonucunda öğrencilerin daha başarılı olacaklarını düşünmelerinden kaynaklanmış olabilir. Ekinci (2019) de öğretmenlerin ve yöneticilerin aile katılım çalışmaları sürecinde karşılaştıkları sorunlara yönelik ortak çözüm önerilerini aileye bilgilendirici seminerler vermek, öğretmen-aile iletişimi ve iş birliğini sağlamak aileyi sürece dahil edecek daha fazla etkinliğe yer vermek olarak sıralamıştır. Benzer şekilde Toran ve Özgen (2018) ise okul öncesi dönem aile katılımı çalışmalarına yönelik öğretmenler tarafından geliştirilen stratejiler ve uygulamalar konusunda öğretmenlerin özellikle isteksiz ailelere yönelik aile katılım çalışmaları hakkında bilgilendirmeler yaptıklarını, bu çalışmaların amacı, önemin ve etkisinden bahsettiklerini tespit etmiştir. Okul yöneticileri ise öğretmenlerden farklı olarak öğretmenlerin kendisini bilgi ve donanım olarak geliştirmesi ve daha planlı çalışması konusunda önerilerde bulunmuştur. Öğretmenlere yönelik bilgilendirici ve eğitici seminerler ile aile katılımı konusundaki farkındalıklarının artırılması gerektiği benzer çalışmalarda da vurgulanmıştır (Ekinci, 2019; Uysal Bayrak, Gözüm ve Özen Altınkaynak, 2021).

Araştırma sonucunda elde edilen sonuçlardan hareketle uygulamaya ve ileride yapılabilecek araştırmalara yönelik önerilerde bulunulabilir.

Uygulamaya yönelik:

- Özellikle velilere yönelik aile katılım çalışmaları konusunda farkındalık kazandıracak eğitimlere ve velilerin bu konudaki çekincesini ortadan kaldıracak etkinliklere ağırlık verilebilir.
- Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitimci-yönetici ve veli arasındaki iş birliği ve desteği arttıracak yöntemler geliştirilebilir.
- Öncesi eğitim kurumlarında aile katılım çalışmalarının daha verimli ve etkili bir şekilde yürütülebilmesi için hem yöneticilere hem de öğretmenlere aile katılımı ve iletişim becerisi konusunda kapsamlı eğitimler verilebilir.

İleride yapılacak araştırmalara yönelik:

- Bu araştırmada yalnızca öğretmen ve yöneticilerin görüşleri ortaya konulmuştur. Sonraki araştırmalarda velilerin de aile katılım çalışmalarına yönelik görüşleri incelenebilir.
- Öğretmenlerin aile katılım çalışmaları konusundaki bilgi ve donanım düzeyi ile veli memnuniyeti arasındaki ilişkinin ele alındığı yeni araştırmalar yapılabilir.

Lisans Bilgileri

e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi'nde yayınlanan eserler Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Copyrights

The works published in e-Kafkas Journal of Educational Research are licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Etik Beyannamesi

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında belirtilen kurallara uyulduğunu ve “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirini gerçekleştirmediğimizi beyan ederiz. Aynı zamanda yazarlar arasında çıkar çatışmasının olmadığını, tüm yazarların çalışmaya katkı sağladığını ve her türlü etik ihlalinde sorumluluğun makale yazarlarına ait olduğunu bildiririz.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik kurul adı: Maltepe Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Etik kurul karar tarihi: 29.11.2021

Etik kurul belgesi sorunsayı numarası: 2021/32-04

Kaynakça

- Abbak, B. S. (2008). *Okul öncesi eğitim programındaki aile katılımı etkinliklerinin anasınıfı öğretmenleri ve veli görüşleri açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Akturan, U. ve Atakan. E. (2008). *Fenomenoloji, nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Akyüz, Y. (2006). *Türkiye’de eğitim bilimleri: Bir bilanço denemesi*. Ankara: Nobel.
- Altan, S. (2019). *Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılımı çalışmalarının ebeveynlerin yaşam boyu öğrenme becerilerine katkısı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aral, N., Kandır A. ve Can Yaşar M. (2000). *Okul Öncesi Eğitim ve Ana Sınıfı Programları Öğretmen El Kitabı*. İstanbul: Ya-Pa Yayın Pazarlama.
- Aslanargun, E. ve Tapan, F. (2011). Okul öncesi eğitim ve çocuklar üzerindeki etkileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 219-238.
- Atakan, H. (2010). *Okulöncesi eğitiminde aile katılımı çalışmalarının öğretmen ve ebeveyn görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Baran, M., Yılmaz, A. ve Yıldırım, M. (2007). Okul öncesi eğitimin önemi ve okul öncesi eğitim yapılarındaki kullanıcı gereksinimleri: Diyarbakır Huzurevleri Anaokulu Örneği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (8), 27-44.
- Becker, H. J. ve Epstein, J. L. (1982). Parent involvement: A survey of teacher practices. *The elementary school Journal*, 83(2), 85-102.
- Berger, E. H. (1991). Parent involvement: Yesterday and today. *The Elementary School Journal*, 91(3), 209-219.
- Bilaloğlu, R. G. Ve Arnas, Y. A. (2019). Okul öncesi eğitimde aile katılımı engelleri ve süreçte karşılaşılan sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(3), 804-823.
- Bridge, H. (2001). Increasing Parental Involvement in the Preschool Curriculum: What an action research case study revealed. *International Journal of Early Years Education*, 9(1), 5-21.
- Bronfenbrenner, U. (1977). Toward an experimental ecology of human development. *American Psychologist*, 32(7), 513-531.
- Colaizzi, P. (1978). Psychological research as the phenomenologist views it. *Existential Phenomenological Alternatives in Psychology*. Ed. In R. Valle, M. King. New York: Oxford University Press.
- Coleman, J. S. (1987). Families and schools. *Educational researcher*, 16(6), 32-38.
- Çalik, C. (2007). Okul çevre ilişkisinin okul geliştirmedeki rolü: Kavramsal bir çözümleme. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(3), 123-140.
- Çeviş, M. (2002). *Denizli ili merkez ilköğretim okullarındaki okul-aile işbirliğinin yönetici, öğretmen ve veli tarafından ideal ve pratik düzeyde değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- England, R. L. (2007). *Learning the ABC's: Family involvement in Kindergarten Literacy* (Unpublished doctoral dissertation). University of North Florida, USA.
- Ensari, H. ve Zembat, R. (1999). Yönetim stillerinin ailenin okul öncesi eğitim programlarına katılımı üzerindeki etkileri. *Marmara Üniversitesi anaokulu/anasınıfı öğretmen el kitabı: Rehber kitaplar dizisi* (ss.180-205). İstanbul: Ya-Pa.
- Epstein, J. L. (2018). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools*. Newyork: Routledge.
- Erdoğan, Ç. ve Demirkasimoğlu, N. (2010). Ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3(3), 399-431.

- Ergüden, N., Doğan, A. ve Hastaoğlu, Z. Ş. (2020). Aile katılımının okul öncesi dönem çocuklarının benlik saygısı ve sosyal duygusal uyumu üzerindeki etkileri. *Nesne*, 8(17), 297-309.
- Ersen, N. (2020). *Okul öncesi eğitimde aile katılım çalışmalarını engelleyen etmenlerin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Fidan, N. ve Erden, M. (2002). *Eğitime Giriş*. Ankara: Alkım.
- Ford, L., & Amaral, D. (2006). Research on parent involvement: Where we've been and where we need to go. *BC Educational Leadership Research*, 3, 1-20.
- Güleç, H. Ç. ve Genç, S. Z. (2010). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki okul aile işbirliği hakkında öğretmenler ve ailelerin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35(155), 158-171.
- Gündoğdu, S. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde uyguladıkları aile katılım çalışmalarının incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(35), 1-1.
- Gürşimşek, İ., Sara, K. ve Girgin, G. (2007). Okulöncesi eğitime babaların katılım düzeyi ile ilişkili değişkenlerin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 181-191.
- Hornby, G., & Lafaele, R. (2011). Barriers to parental involvement in education: An explanatory model. *Educational review*, 63(1), 37-52.
- Ihmeideh, F., & Oliemat, E. (2015). The effectiveness of family involvement in early childhood programmes: Perceptions of kindergarten principals and teachers. *Early Child Development and Care*, 185(2), 181-197.
- Işık, H. (2007). *Okul öncesi eğitim kurumlarında gerçekleştirilen okul-aile işbirliği çalışmalarının anne-baba görüşlerine dayalı olarak incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Kaya, Ö. M., Dinç, B. ve Cihangir, S. (2004). Okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımına yönelik bir model önerisi. *Uluslararası Okulöncesi Eğitim Kongresi*, 379-397.
- Kılıç, Z. (2015). *İlköğretimde hayat bilgisi dersinde aile katılımı çalışmaları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Kocabaş Özeke, E. (2006). Eğitim sürecinde aile katılımı: Dünyada ve Türkiye'deki çalışmalar. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(26), 143-153.
- Koçak, N. (2001). Erken çocukluk döneminde eğitim ve Türkiye'de erken çocukluk eğitiminin durumu. *Milli Eğitim Dergisi*, 151(4), 45-52.
- Koçyiğit, S. (2015). Family involvement in preschool education: Rationale, problems and solutions for the participants. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 15(1), 141-157.
- Kolay, Y. (2004). Okul-aile-çevre iş birliğinin eğitim sistemindeki yeri ve önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, 164(4).
- Köksal Eğmez, F. C. (2008). *Okul öncesi eğitim kurumlarında ailenin eğitime katılımı (Kocaeli'nde beş anaokulunda yapılan araştırma)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Ma, X., Shen, J., Krenn, H. Y., Hu, S., & Yuan, J. (2016). A meta-analysis of the relationship between learning outcomes and parental involvement during early childhood education and early elementary education. *Educational Psychology Review*, 28(4), 771-801.
- Mazer, J. P., & Thompson, B. (2017). The validity of the parental academic support scale: associations among relational and family involvement outcomes. *International Journal of Quantitative Research in Education*, 4(1-2), 120-132.
- McWayne, C., Hampton, V., Fantuzzo, J., Cohen, H. L., & Sekino, Y. (2004). A multivariate examination of parent involvement and the social and academic competencies of urban kindergarten children. *Psychology in the Schools*, 41(3), 363-377.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013. *Okul öncesi eğitim programı*. Ankara: MEB.

- Merriam, S. (2009). *Qualitative Research: A guide to design and implementation*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Morrison, G. (2006). *Fundamentals of early childhood education*. USA: Pearson.
- Nitecki, E. (2015). Integrated school-family partnerships in preschool: Building quality involvement through multidimensional relationships. *School Community Journal*, 25(2), 195-219.
- Oktay, A. (2003). *Okul öncesinde temel kavramlar, okul öncesi eğitimin amaçları ve temel ilkeleri, özel öğretim yöntemleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi.
- Oktay, A., Gürkan, T., Zembat, R. ve Unutkan Polat, Ö. (2003). *Okul öncesi eğitim programı uygulama rehberi*. İstanbul: Ya-Pa.
- Poyraz, H. ve Dere, H. (2003). *Okulöncesi eğitiminin ilke ve yöntemleri*. Ankara: Anı.
- Sarıtaş, E., Şahin, Ü. ve Çatalbaş, G. (2016). İlkokullarda yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 208-229.
- Tárraga García, V., García Fernández, B., & Ruiz-Gallardo, J. R. (2018). Home-based family involvement and academic achievement: A case study in primary education. *Educational Studies*, 44(3), 361-375.
- Temel, Z., Bayraktar, V. ve Güven, G. (2018). Okul öncesi eğitimi alanında çalışan öğretmenlerin aile iletişim etkinlikleri uygulamalarına ilişkin görüşlerinin kıdem durumuna göre incelenmesi. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 433-458.
- Tezel Şahin, F. ve Kalburan, F. N. C. (2009). Aile eğitim programları ve etkililiği: Dünyada neler uygulanıyor? *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(25), 1-12.
- Tezel Şahin, F. ve Özyürek A. (2010). *Anne baba eğitimi ve okul öncesinde aile katılımı*. İstanbul: Morpa.
- Toran, M. ve Özgen, Z. (2018). Okul öncesi eğitimde aile katılımı: Öğretmenler ne düşünüyor, ne yapıyor?. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 6(3), 229-245.
- Ural, O. (2010). Düünden bugüne aile eğitimi. Z. F. Temel (Ed.) *Aile eğitimi ve erken çocukluk eğitiminde aile katılımı çalışmaları*. Ankara: Anı.
- Uysal Bayrak, H., Gözüm, A. I. C., & Özen Altinkaynak, S. (2021). Investigation of the role of preschooler parents as teachers. *Bulletin of Education and Research*, 43(1), 155-179.
- Ünüvar, P. (2010). Aile katılımı çalışmalarına yönelik ebeveyn ve öğretmen görüşlerinin karşılaştırılması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(3), 719-730.
- Vural, D. E. ve Kocabaş, A. (2016). Okul öncesi eğitim ve aile katılımı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59), 1174-1185.
- Waanders, C., Mendez, J. L., & Downer, J. T. (2007). Parent characteristics, economic stress and neighborhood context as predictors of parent involvement in preschool children's education. *Journal of School Psychology*, 45(6), 619-636.
- Yavuzer, H. (2003). *Çocuğu tanımak ve anlamak*. İstanbul: Remzi.
- Yazıcı, Z., Begümhan, Y. ve Güzeller, C. (2005). Ebeveynlerin okul öncesi eğitimde uygulanan aile katılımı çalışmalarından beklentileri. *Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Dergisi*, 78(13), 63-76.
- Yıldırım, A., & Şimşek H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yıldız, C. ve Durmuşoğlu, M. C. (2018). The family involvement in different early childhood curricula and approaches in the world. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 8(1), 23-38.

Extended Summary

Introduction

The pre-school education process, which is seen as the first stage of the compulsory primary education period today, is considered as important as the basic education process (Vural & Kocabaş, 2016). Because, pre-school education is a program that prepares children for the primary education period, supports their growth opportunities, and aims to eliminate the deficiencies they experience in terms of social and linguistic aspects (Aslanargun & Tapan, 2011). In addition to supporting children's versatile education, pre-school education institutions take measures that enable children to continue their education at home (Tárraga vd., 2018). One of these measures is family involvement practices. Family involvement practices are seen as one of the main factors affecting the success of the education program in the preschool education process. In order to be successful in the preschool education process and to increase the success of children, teachers consider family participation practices as a part of the education program and cooperate with families to ensure that they are included in learning activities both at school and at home (Morrison, 2006). Besides the potential benefits of parent involvement on students, there are many barriers to participation. The people who face the problems that arise during the implementation process of family participation studies are the school administration and the teachers. When we look at the studies on the subject of family involvement in pre-school education institutions in the literature, how family participation is generally provided (Abbak, 2008; Çeviş, 2002; Işık, 2007) and the effects of family involvement on the developmental periods of children (Coleman 1987; Ma vd., 2016; Tezel Şahin & Kalburan, 2009) and which family participation events are organized (Becker & Epstein, 1982; Erdoğan & Demirkasimoğlu, 2010; Ünüvar, 2010). In addition, it is seen that the number of theoretical and empirical studies dealing with the problems encountered in the implementation process of family participation activities is limited.

The contribution of family participation programs implemented in pre-school education institutions to children and teachers is only possible if these studies are carried out efficiently and effectively. However, there are some obstacles that will negatively affect family participation studies in this process. The main purpose of this research is to reveal the experiences and problems faced by school administrators and teachers during the implementation of family participation studies during the preschool education period and to present their suggestions for the solution of these problems. In line with this main purpose, the research seeks answers to the following questions:

Preschool teachers and school administrators:

- What are their views on family involvement studies?
- What are the problems they encounter in the process of family participation studies?
- What are their suggestions for solving the problems they face in the process of family participation studies?

Method

In this study, in which the qualitative research approach was adopted, the phenomenology design, which is an effective way to reveal the perceptions and experiences of individuals (Merriam, 2009), was used. The participants of the research consist of 10 teachers and 7 school administrators working in pre-school education institutions in Istanbul. Purposive sampling method was used to determine the participants of the study. In this context, while determining the school administrators and teachers to participate in the research, it was taken into account that the participants had experience with family participation studies by conducting family participation studies at least once.

The data of the research were obtained with the "Teacher Interview Form" and "Manager Interview Form", which were developed as semi-structured by the researchers. Ethics committee approval was obtained from Maltepe University Social and Human Sciences Research and Publication Ethics Committee (decision dated 25.12.2021 and numbered 2021/32-04) before proceeding to the data collection phase of the study. The data of the study were collected in December-January 2021.

Participation in the research was completely voluntary and the interviews were generally held in places where the participants could feel comfortable in their schools. Content analysis method was used in the analysis of the data obtained in the research.

Findings

The opinions of the participants in the study on family involvement studies; In the themes of coordination with school management and contribution of family participation studies to the education process, the problems encountered by the participants in the process of family participation studies; socio-cultural problems, environmental problems, familial problems, problems arising from management and problems arising from teachers.

Discussion, Conclusion and Recommendations

The results obtained from the research showed that the participating teachers and school administrators provided mutual planning, exchange of ideas, motivation and coordination in terms of material sharing on family involvement studies. In addition, it was seen that the participants expressed their opinion that family participation studies contributed positively to the education process in terms of reinforcing the teaching, increasing the quality of learning, providing self-confidence and student motivation. The results of the research conducted by Toran and Özgen (2018) also showed that family participation studies in the preschool education process are beneficial for the child.

In the study, during the family involvement studies of the participants; It has been determined that they encounter socio-cultural, environmental, family-related and school-related problems, while school administrators encounter socio-cultural, environmental, family-based and teachers-based problems. In addition, according to the participating teachers and school administrators, the pandemic interrupted the family participation studies of both teachers and administrators.

Another result obtained as a result of the research is that the teachers faced the problem that the administration did not support the practices due to the school administrators; On the other hand, school administrators face the problems of lack of knowledge and experience and resistance to activities due to teachers. Research findings conducted by Ekinçi (2019) support these results. In the aforementioned study, it was stated that teachers encountered problems such as management's intervention and manager inconsistency during the family involvement activities; On the other hand, it has been revealed that administrators face problems such as teachers not using up-to-date methods and techniques and being closed to innovation. In addition, although school administrators and teachers faced different problems in the process of family participation studies, they developed similar strategies for the solution of these problems. Accordingly, school administrators and teachers shared a common opinion on informing parents, encouraging parents, and providing educator-administrator cooperation and support.

Based on the results obtained as a result of the research, suggestions can be made for practice and future research.

- Special attention can be given to awareness-raising trainings for parents on family participation studies and activities that will remove the parents' hesitations on this issue.
- In this study, only the views of teachers and administrators were presented. In future research, the views of parents on family participation studies can also be examined.